

POLITISKOS ZINIOS.

MEXIKO.

Pereitą ir šią savaitę viso pasaulio akys vėl ant savęs atkreipė Meksiko. Juo toliau, juo su Meksika yra arčiau. Nuo pat laiko, kada prieš keletą metų kilusi prieš seną Diazą revoliucija nuvertė jį nuo prezidentiško sosto ir išvyjo iš tėvynės, šis nelaimingas kraštas buvo be perstojo drąsomai revoliucijų ir kontr-revoliucijų ir iki šiol neįstengė galutinai nusiraminti. Pastaraisiais laikais, kada, po užmūšimo Madero, prezidento vietą užėmė Huerta ir kada, spiriant Suviennytois Valstijoms, tapo pargarsinti nauji prezidentiški rinkimai, tikėtasi, jog, praslinkus rinkimams ir išsirinkus sau naują prezidentą, kraujais paplūkęs kraštas galų gale nusiramins ir atsilsės nuo nesiliaujančių revoliucijų.

Pereitos vienok savaitės atsitikimai aiškiai parodė, kad tai yra tik viltis, — tuščia viltis. Čia reik priminti, kad Meksikoje yra ne viena "revoliucija", jį yra net kelios: kiekvienas avatūristas, surinkęs sau šauką pasekėjų, varo revoliuciją ant savo lochos rankos. Ištikro, arčiau ir atyžiaus prisijūrius nekuriems iš šių "revoliucijų" vadovų, vargiai juos galima pavadinuti revoliucionieriais, — daugumai iš jų tik vardas plėšėjų šaukų vadovų. Tas ypačiai aiškiai apsirodo dabar, besitariant prezidentiškiems rinkimams. I kandidatams ant prezidento stoje ketas partijų: svarbiausiais kandidatais skaitoma generolas Felixas Diazas, giminaitis buvusio prezidento senio Diazo; Gamboa, kandidatas katalikų partijos ir dar ketas menkesnių kandidatų. Pradėta, žinoma, teirautis, kurį iš kandidatų remia šie "revoliucionieriai". Šie pastarieji teigė, kad jie nerems jokio kandidato ir vays toliaus savo "revoliuciją", nežiurint koks kandidatas būtų išrinktas. Ko jie galų gale nori, sunku įspėti. Teisingiaus pasakius, labai lengva įspėti — jiems, matomai, visiskai nerupi šalies nusiramimas ir jį užduotimi neyra įvesti šiočia ar kitokia tvarka, bet bile turėti progą prieš ką nors kariuoti. Tokiu savo apreiškimu tos bandos "revoliucionierių" pasirodė labai blogoj šviesoj — faktiškai tas parodo, kad tai yra bandos paprastų plėšėjų-avantiuristų, kurios tada tik turi naudą, kada krašte nėra tvarkos.

Taigi toks anų revoliucionierių apreiškimas davė progą manyti, kad Meksikoje dar negreit galės ramybė įvykti, net ir naują prezidentą išrinkus.

Pereitos savaitės pabaigoj vienok pasitaikė atsitikimas, kuris vėl, tarsi vulkanas, išsiveržė naujomis liepsnomis ir sukrėtė visą Meksiką. Pasidarė dalykas stačiai netikėtinas. Laikinis prezidentas Huerta išvaikė Meksikos parlamentą ir suareštavo didesnę dalį parlamento atstovų; konstitucija laikinai tapo suspenduota (panaikinta) ir prezidentas Huerta liko tokiu būdu diktatorium.

Sekancios aplinkybės prie šio atsitikimo privedė: neseniai senatorius Dominguez, laisnė senatorio posėdžio, savo kalboj užsipuolė ant prezidento Huertos, jį smarkiai kritikuojo. Ant rytojaus senatorius Dominguez prapuolė nežinia kur; pradėjo eiti paskalai, kad bene vakariktė senatoriaus prakalba prieš Huertą turi kokį nors ryšį su jo prapuolimu, — pradėta pusbalsiai kalbėti, kad senatorius Dominguez tapo užmuštas sulys Huertos palėpimo.

Kadangi senatoriaus staigus prapuolimas išties buvo nepaprastas, tai Atstovų Butas išnešė rezoliuciją, kurioj nutarta ištirti, ar senatorius Dominguez buvo užmuštas.

Matomai, dar ima laikas, kol kraštas susitvarkys galutinai.

ti paslaptinas senatoriaus Dominguez mirties, ar prapuolimo priežastis.

Gandas, matomai, buvo pamatytas, nes prezidentas Huerta, negaisindamas laiko, pasiryžo ant labai aštraus žingsnio. Atstovų Butas tapo apsuptas kariūnėmis, prie kiek vieno atstovo sėdynės pastatyta po keletą kariūnių ir policijos, ir, kada atsidarė Atst. Buto posėdžiai, tapo perskaitytas Huertos palėpimas apie uždarymą parlamento ir suareštavimą atstovų. Tapo suareštuoti visi atstovai, išskyrus katalikų partijos atstovus, kurie remia Gamboją kandidatūrą. Tas aiškiai parodo, kad pats prezidentas Huerta remia Gamboją kandidatūrą. Tas vienok nesvarbu. Svarbu yra tas, kokią įtaką tas turės ant Meksiko likimo.

Išvaikymas parlamento, panaikinimas konstitucijos, apgarginimas diktatūros ir ypač suareštavimas deputatų, kurie, sulys konstitucijos visuose civilizuotose kraštuose, yra nuo areštavimų apsaugoti, — visa tai turės skaudžiai ant Meksiko atsiliepti. Ilgai vilkinamas Suviennytois Valstijų ginkluotasis įsikišimas, rodosi, dabar yra jau labai arti.

Nepatvirtintos dar žinios praneša, kad Anglija, Vokietija ir Suviennytois Valstijos jau susitarė kas link to, kaip reiks elgtis, ir, rodos, visas reikalas pavestas Suviennytois Valstijoms, kurios galvtruksiais paliepė keliems šarvuotiems kariškiams savo laivams plaukti į Meksiko portus ir laukti ten tolimiesių palėpimų. Anglija ir Vokietija taip pat paliepė savo laivams, esantiems šioj pusėj Atlantiko, laikytis arčiau Meksiko kraštų. Suviennytois Valstijos tuom tarpu oficialiu būdu per savo reprezentantą Meksiko City apreiškė Huertai, kad jis ypatingai atsakys už viską, jeigu suareštuotiems deputatams kas nors blogo atsitiktų. Huerta atsakė, kad daugumas iš deputatų turės stoti prieš teisimą.

Tuom tarpu Felixas Diazas, kitas kandidatas, grįžta iš savo nevykusios pasiuntynystės į Japoniją ir yra jau arti Meksiko kraštų. Skaitytojai pamena, kad šis Diazas, sykiu su Huerta, nuvertė Madero valdžią ir iki šiol, leį jis skaitėsi tvirčiausiu kandidatu, kurį turėjo remti, kaip tikėtasi, ir pats Huerta. Dabar, kaip jau minėjome, aišku, kad Huerta yra Gamboja pusėj. Tai gi žingeidžiausias dabar klausimas yra, ką darys generolas Diazas, pargrįžęs į Meksiką? Diazo draugai jau davė jam žinią, kad jis dabotys ir būtų atsargus, nes kitaip jis, sugrįžęs, gali papulti į Huertos rankas ir jį gali patikti toks pats likimas, kaip užmuštąjį Madero. Abelnai paėmus, padėjimas Meksiko labai pavojingas, ir galima tikėtis, kad netolimoj ateityj atsitiks kas nors labai svarbaus.

CHINAI.

Telegrafikos žinios praneša, kad laike naujai išrinkto prezidento Juanshikaj inauguracijos tapo nužudytas Pekino policijos viršininkas. Jis prisipažinęs, kad buvo papiktas Cantono revoliucionierių užmušti Juanshikaj laike jo inauguracijos. Po to sargyba apie Juanshikaj tapo sustiprinta.

Nors šios žinios oficialio patvirtinimo dar nėra, tai vienok tas jau duoda progą manyti, kad, matomai, toli gražu ne visi yra Juanshikajo išrinkimu užgandinti. Jeigu panašūs dalykai atsitinka net tarp augščiausių policijos viršininkų, kurie neva turi remti legaliską valdžią, tai nėra ko Juanshikajui jo vietos pavydėti.

Matomai, dar ima laikas, kol kraštas susitvarkys galutinai.

Sudegė ant jurių laivas.

Apie 135 Ateiviai zuvo.

Vos spėjo užsitrinti žmonių atmintyje baisenybės nusikendimo pernai "Titaniko", štai vėl kita baisi nelaimė pasitaikė pčiam Atlantiko didžiojo vidury. Laivas "Voturno", plaukiantis iš Rotterdamo per Halifax'ą į New York'ą su 504 pasažieriais ir 93 jureiviais, uždegė pčiam, galima sakyti, vidurjurių pčertos savaitės ketvergė išryso.

Jeigu ne bevielinių telegrafų, kuris suaukė pagelbon kitus laivus, visi būtų žuvę; pribuvus kitiems laivams pagelbon, 521 pasažierius išgelbėta, — zuvo gi 136 žmonės.

Laivas uždegė laike baisaus "šturmo". Voturno išplaukė iš Rotterdamo spalio 2 d.; visą savaitę plaukė laimingai; 9 d. spalio išryto, sakoma, nuo eksplozijos laivo vidury užgimė gaisras. Iš pradžių buvo manyta, kad gaisras nėra pavojingas ir pasiseks jį lengvai apgaleti garinėmis laivo pompomis. Po pirmų, vienok, bandymų gesinti tuojaus pasirodė, kad gaisras yra pavojingas ir kad laivas gali visiškai sudegti. Pavojus buvo tuom didesnis, kad tą visą naktį ir visą dieną baisi audra viešpatavo: milžiniškos vilnys čjo kalnais per jures ir mėtė nelaimingą laivą, tarsi kokią skiedrą.

Bevielinių telegrafo operatorius tuojaus pradėjo šauktis pagelbos: "S. O. S." (šios trys raidės, paleistos bevieliniu telegrafu, yra ženklas, kad laivui grėsia didžiausias pavojus) pradėjo lekti aplink iš Voturno bevielinio telegrafo stoties, įsiekodamos audringose jurėse kitų laivų ir šaukdamos kuogrečiausias pagelbos.

Laivai atsišaukia.

Arčiausiu laivu nuo degančio Voturno pasirodė laivas Carmanija. Carmanijos bevielinio telegrafo operatorius apie pietus ketverge pagavo silpnutį Voturno telegrafo ženklą "S. O. S." Voturno vieta buvo paduota: 48°29' geografinio šiaurinio platumo ir 34°39' geografinio vakarinio ilgumo (žiūr. žemėlapi ant 5 puslapio). Tas parodė, kad Carmanija yra 78 mylias nuo Voturno.

Pirma telegrama nuo Voturno skambėjo: "Skubinkit; laivas dega; bijomės, kad visi žusim."

Carmanija, kuri plaukė iš New Yorko į Liverpoolį, tuojaus užsuko iš savo kelio ir atkreipė savo "nosį" į nurodytą vietą, kur Voturno degė. Tuom pačiu tarpu Carmanijos telegrafistas paleido nuo savęs "S. O. S." ženklus kitiems laivams, kurie galėjo toj Atlantiko daljį pastaikyti.

Tuojaus atsiliepė Brejmeno "Grosser Kurfuerst" laivas, po jo francuzų linijos laivas "La Touraine"; netrukus atsišaukė Liepojaus laivas "Caras", paskiaus dar šie laivai: Seydlitz, Minneapolis, Rappahannock, Narragausett, Devonian ir Kroonland — iš viso 10 laivų.

Gavę žinias apie Voturno vietą, visi leidosi, kur jį nelaimingas brolis kovojo su mirtin: paleido visas mašinas, kiek tik jos garo galėjo išlaikyti ir prasidėjo desperatiškos lenktynės su mirtin.

Prie degančio Voturno.

Trečią valandą po piet Carmanijos sargas nuo stiebo pamatė toli ant horizonto liepsnuojantį Voturno. Carmanijos kapitonas Barr sumažino savo laivo greitumą ir pradėjo skėti aplink degantį laivą. Tuom tarpu baltas šturmas vis dar nesiliovė, vilnys čjo didžiausiais kalnais,

persokdamas tankiai net viršum laivo, ir kapitonas Barr telegrafu pranešė Voturno kapitoniui Inch, kad negalima nei mėginti nuleisti į jures pagelbos valčių. Carmanija, negalėdama delei milžiniškų vilnių pasiekti paties Voturno ir negalėdama nuleisti pagelbos valčių, užėjo iš užpakalio ir pagalios jai pasisekė prisitarti prie Voturno ant 100 pėdų.

Carmanija tada bandė iš ypatingų kanolių (armotų) išsauti virves ant Voturno, kad tokiu būdu su degančiu laivu susijungti, tačiau, delei pašėlusio vėjo, jokių būdu išsautos virvės ant Voturno pakliuti negalėjo.

Apie 5 valandą po piet pasirodė "ant dangaus galo" laivas Grosser Kurfuerst, o po jo su plaukė ir 9 likusie, augščiaus paminti laivai. Tačiau tuom tarpu jie nedaug gelbėti galėjo delei viršminėtos pasitūsios audros. Visi laivai, susinešę tarp savęs bevieliniu telegrafu, nusprendė padaryti ratą aplink degantį Voturno ir sukli aplink jį viens po kitam, — milžiniškos vilnys ir pašėlęs vėjas mat grešė pavojum, kad ir patis laivai, arti viens kitą stovėdami, galėjo susidaužyti.

Kas darėsi ant Voturno.

Vienas iš išsigelbėjusių taip papasakojo apie tai, kas darėsi ant degančio laivo:

"Pasirodžius gaisrui apie 6 val. išryto, Voturno kapitonas paliepė priekelti visus pasažierius ir išvaryti juos ant viršaus; čia jiems išdalinio gelbėjimosi diržus, kuriais delei viso ko liepta kiekvienam apsijuosti (jie padaryti iš korko). Vaikai ir moteris jį vaikais ant rankų pradėjo graužiai verkti.

Gaisras pradėjo tuom tarpu eiti blogyn ir susirinkusieji ant viršaus pasažieriai galėjo jau užtemti liepsnas laivo viduriuose. Apie 10 valandą iš ryto išgirdome šauksmą: "Nuleisti pagelbos valtis!"

Laivo kapitonas ir oficeriai (kurie vis buvo anglikai) elgėsi vyriškai, bet prasti jureiviai (kurie buvo vokiečiai ir belgijonai) užsilaukė labai blogai.

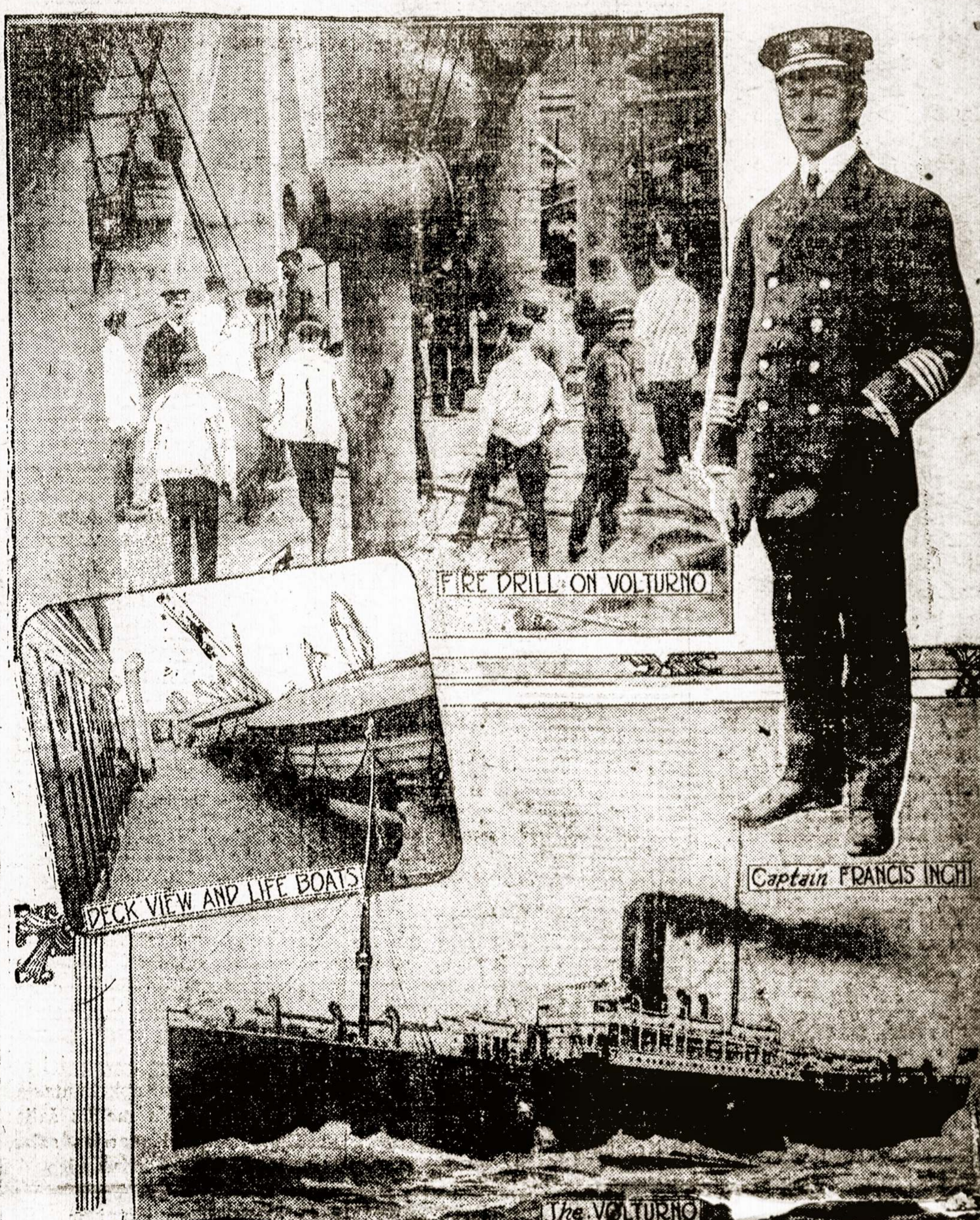
Žmonės pradėjo bėgioti, tarsi pašėlę, o tuom tarpu jureiviai, užmiršę savo priedermę, skubind, kad patiem užimti pirmas vietas.

Pradėjo leisti pirmą valtį. Vos ji dasytėjo vandens paviršio, milžiniška vilnis metė valtį į laivo sieną, ir valtis subyrėjo į skiedras; visi joje esanti zuvo, — vienus užmušta, kiti nuskeno. Prilipdyta antrą valtį. Ją patiko toks pats likimas: visi zuvo. Trečią valtį pradėjus leisti žemyn, truko virvės ir visi žmonės taip pat liko arba užmušti, arba nuskeno.

Kapitonas Inch, tai matydamas, nuplajustė pats virves likusių valčių, kad daugiau nemėgintų, nes matyt buvo, kad iš to niekas neišeis.

Tuom tarpu garinės pompas laivo vidury dirbo kiek galėdamos, stengdamosi užlieti gaisrą. Jureiviai-ugniagesiai pagalios išsoko iš laivo vidurio, atsisakdami toliaus būti pompy kajutoje. Kapitonas, išsitraukęs revolverį, grąsindamas šauti, suvarė juos atgal prie darbo, bet neilgai jie galėjo iškėsti: ugnis vis didinosi, pasiekė galų gale pompy kambarius ir ugniagesiai turėjo savo vietas aplieisti.

Kaip tik Carmanija pasirodė iš tolo, kapitonas, kuris iki šiam laikui stovėjo prie laivo varo, turėjo sužeistas apiešti savo virvėmis, nes liepsnos pasiekė ir jo

Šis paveikslėlis parodo sudegusį laivą "Voturno" (apačioje). Ir jo kapitoną Francis Inch. Viršutinis paveikslėlis parodo praktikuojamą Voturno ugniagesių, kuri jie atlieka kas keturis dienas. Kitas paveikslėlis (iš kairės) yra reginys Voturno dēno ir jo gelbėjimosi valčių.

tiltel, ir pradėjo daryti tvarką tarp susigrudusių ant denio pasažierių. Moteris ir vaikai tapo atskirti į vieną pusę, o vyrai — į kitą, kad duoti moterims progą pirmoms išsigelbėti ant beartinančio pagelbon laivo.

Tačiau, kaip jau pirmiaus matėm, prisitarsius laivas Carmanija ir kiti laivai, negalėjo Voturno pasiekti. Visi plaukiojo aplink, ir Voturno pasažierius apėmė tikra desperacija: du gaivalu — ugnis ir išėjus vandens bangos — tarsi susitarė padaryti galų nelaimingiems žmonėms, susigrudusiems degančio laivo gale. Reginys buvo neišpasakytai griaudus. Čia pat porankomis dešimt laivų degelba, o visgi toji pagelba nepasiekiam.

Ugnis vidury laivo, tuom tarpu pradėjo eiti artyn: denio lubos, ant kurių susigrudusi minia verkė, rėkė, juokėsi (nekurie, sakoma, iš proto išėjo) pradėjo darytis karštos, — nekuriems padai batų pradėjo slysti, ir žmonės pradėjo šokti jursena....

Mėgina gelbėti.

Laivai nekuriuos pagavo, kiti nuėjo dugnan. Povakarėj audra pradėjo lyg truputį nusiraminti. Carmanija nuleido keletą valčių, kurios vienok negalėjo prie laivo prisitarti.

Nuo 9 val. vakare net iki 3-čiai išryt šitos valties, apsviestos laivų proktoriais, stengėsi prie degančio laivo prisitarti — viskas vienok buvo pernėk: bangos sulauzė irklus, ir valtis priverstos buvo grįžti atgal.

Kada ugnis ant laivo užimdinėjo vis didesnius plotus, o audros galo nebuvo vis dar matyt, vienas iš pribuvusių pagelbon, tavorinis laivas Narragausett, pasirodė vežęs aliejų. Tuojaus pradėta jursena leisti: dūdomis aliejų. Tūkstančiai galionių šios medžiagos papludo po vandens paviršį. Aliejus, kaip žinoma, turi tą ypatybę, kad pa-

liejus jo ant įsibangavusių vilnių, jis nuramina aplink laivą vilnis. Tai jau nuo labai senai žinomas ir vartojamas būdas, kuris ir šiūm syk pasirodė pasekmingu. Po to, kaip tūkstančiai galionių aliejaus tapo su vilnimis palaista aplink Voturno, vilnys kiek sumažėjo, jurės nusiramino ir prasidėjo pasažierių gelbėjimas pėthyties ryte.

Grosser Kurfuerst paėmė 100 pasažierių, La Touraine — 42, Caras — 92, Kroonland — 90, Narragausett — 28, New York — 18, Seydlitz — 46, Devonian — 60, Carmanija — 1, Minneapolis — 31 ir Rappahannock — 19. Pilnų surašų žuvusių pasažierių dar negauta. Beveik visi buvo imigrantai. Iš iki šiolei pagarsintų pravardžių matyt, kad tarp jų buvo daug žydų: spėjama, kad galėjo ten būti ir lietuviai. Veliaus, galima tikėtis, pasiseks tai sužinoti.

IS LIETUVOS.

VILNIAUS GUBERNIJA.

VILNIUS. Neseniai pasirodęs lenkų savaitinis laikraštis "Wiadomości Ilustrowane" skelbia, kad Vilniaus diecezijos valdytojas, pralotas Michalkevičius, bu-damas Ryme, prašė paliausuoti nuo vietos, nes esą jam sunku valdyti delei lietuvių-lenkų nesutikimų. Popiežius atsisatydinimo nepriėmė.

"Vil. Gubern. Viedomosti" paskelbė galutinąjį miesto dumos rinkėjų sąrašą, kurin įtraukta išviso 1,360 žmonių. Tiek tik žmonių iš viso Vilniaus teturi teisę rinkti miesto dumos atstovus.

Vilniaus gubernijos atstovu Valstybės Tarybon išrinko balsų dauguma dvarininką Stanislovą Lopacinski, buvusį Vitebsko gubernijos Valstyb. Tarybos atsto-

— Prasidėjus rudens šalčiams, Vilniuje vėl ėmė daugiau sirgti užkrečiamomis ligomis. Taip antai, aną savaitę mieste susirgė: skarlatina — 23 žm.; dėmėtomiomis šiflinėmis — 15, difteritu — 18 ir dizenterija — 39 žm., išviso 95 žmonės.

Rugsėjo 9 d. miesto dumos

salaėj buvo vilniškės draugijos kovoti su džiova visotinis susirinkimas. Tarp kitko, parinkti keli nauji valdybos nariai: Pirmininku išrinktas notaras Briuchanovas, valdybos nariais išrinkti: d-ras Kievlėnas, d-ras Laumianskis, d-ras Orlovos, gydytojų inspektorius Strūzenskis ir A. Smetona. Dabar draugijos valdyboje, pirmininko neskaitant, yra 26 žmonės: 10 lenkų, 10 žydų, 4 rusai ir 2 lietuviai (d-ras Laumianskis ir A. Smetona).

Miesto taryba prieš kiek laiko buvo nutarusi, kiek galima pataisyti ir restauruoti Vilniaus Gedimino pilies griuvėsius; tarp kitko, buvo manoma nugriauti ant bokšto medinį augstą, kurio kitkart nebuvė. Bet paskiau pasirodė, kad reikia ir dar kai kas kitaip padaryti. Būtent, ciosor, archeologų draugija atkreipė miesto dumos domą į tai, kad dabartinio inėjimo bokstan nebuvė; duris seniau buvusios nuo Neries pusės, vėliau užmurytos. Miesto taryba ir nutarė tat dabartines duris užmuryti, o atnaujinti senasias. Tam tikslui išleisą visi šiu metų biudžeto paskirti pinigai; tokiu būdu medžio augstas pasikisąs tikriausia ligi kitos vasaros.

— Viltis —

CEIKINĖ, švenč. pav. Rugsėjo 5 d. buvo čia gyvulių paroda; taisė ją Ceikinės ūkio parelis. Gyvulių buvo privarty neperdaugiaus, tik apie 90 galvų: karių, jautių ir veršų. Dovanų gavo 29 ūkininkai pinigais ir vienas pagyrino laiska; pinigais gavo: 1 — 10 rub., 8 po

5 rub., 13 po 3 rub. ir 7 po 2 rub. Matyti, kad žmonės pradeda vis daugiau rūpintis savo gyvulių išlaikymu ir suprasti jo svarbą.

— Aušra —

KAUNO GUBERNIJA.

Mokytojo paskyrimas. Palangos vyriausybės gimnazijon paskirtas gamtos ir matematikos mokytoju lietuvis Ignas Končius.

Naujas Zėmaičių vyskupijos valdytojas. Rugsėjo 10 dieną Zėmaičių kapitula laikinuoju vyskupijos valdytoju išrinko iš savo tarpo kanon. kun. Petrą Borovskį, lenką, Kauno šv. Trejybės parapijos kleboną. Naujam valdytojų eina dabar 54 metai.

Kandidatas Zėmaičių vyskupu. „G. C.“ praneša, sužinojus, kad Peterburge iš tikrų šaltinių, kad vyriausybė statanti kandidatui Zėmaičių vyskupu kun. Karevičių, Peterburgo kunigų seminarijos rektorį.

PANEVĖŽYS. Rugsėjo 15 d. į dviklasę mokyklą buvo suaukti valstiečiai dviejų valstijų, — Pniavos ir Velžio, kad aptarus tolimesnį gyvymą minėtose mokyklose. Ta dviklasė mokykla įsteigta pačių valstiečių ir labai sena. Stovi ji prie senosios bažnyčios Panevėžyje, labai gerioje vietoje. Valstiečiai yra davę (rodos nupirke) dešimtinę žemės, ant kurios yra užvestas ir gerai suaugęs sodas. Penki metai atgal minėtoji dar mokykla vienklaše buvo, ir mokindavosi joje vaikai abiejų valstijų (Pniavos ir Velžio), o taipgi ir vaikai nekilni miestelėnų. Kada minėtuose valstiečiuose buvo įsteigta daug daugiau pradinio mokyklų, tai aišku, kad į Panevėžio dviklasę mokyklą valstiečių vaikų ne iš visur eidavo. Ypač mažai jų ejo iš Velžio valsčiaus, kur visi antrą pusę miesto guli. Vienok mokykla pilna vaikų. Mokyklos namas visai paseno, — **lauku atvyko.**

mielių viršininkas, kad apta. kų su mokykla toliaus daryti. Pasulyta naują mokyklai namą (net mūrinių) pastatyti. Prasi. dėjo „dideli gineai“, Raštininkas valstiečiams pasiūlė taip padaryti. Visų pirma pataisyti mokyklos namą, ir tada įteikti valdžiai reikalavimą, kad mokykla rūpintųsi pati valdžia. Valstiečiai po didelę ginių sutiko su pastaroju pasiūlymu. Mokytojų būna trys ar keturi, visi rusai.

SPIRAKIAI, Pan. pav. Spirakiuose, Pušaloto filijoje, gyvena vietinio dvaro kumečiai, stovi bažnytelė, mokykla, klebonija, špitolė, „Blaiybės“ atbartinė nuomajamose namuose, krautuvė. Visa žemė priguli dvarui. Pirmą dabartinio buvusis kunigas Dikgaitis, „kurė“ „Blaiybės“ skyrių, praplatino, nors ir spalvuoti, laikračių ir kt. Dabar gi susirinkimui nebesulaukiama, arbatinė perleista nuomonai šalinio žmogaus, laikračių ner pasiskaityti.

Sodž. Dragonyse išgyvavo trejus metus mokykla, o praėjusiais metais persikėlė naujai pastatytam mokyklos būtan Spirakiuose. Vaikų rinkdavos apie 120. Mokytojų vyresnysis lietuvis ir padėjėja rusė. Liet. kalbos mokina. Šmet ši mokykla virst dviklase.

Žmonės jau suprato reikala rūpintis savų turtu ir dvasiškuos dalykuos, nes narsalkos surinktus bažnyčioj pinigų perskaito ir įrašo į knygą, tik tada atiduoda kunigui.

UPYTĖ, Pan. p. Buvusis seniau pavieto miestas (vieton dabartinio Panevėžio) tiek težymus, kad yra keliolika išlaikytų namų, karčiama, dvi žydų krautuvė, bažnytelė ir vienas sargybinis. Pirmiau Upytė buvo Naujamiesčio filija, dabar liko parapija. Draugijos nėra jokios. Tik su mokyklos geriau. Jau 6—7 m., kaip viena buvo įsteigta. Jau dveji metai, kaip pastatė mokyklai namus. Čionai lankos apie 70 vaikų-mokinių. Mokytojas rusas. O seniau nuomajamose namuose įsteigta merginų mokykla. Lankos 50 merg. Mokytoja rusė. Lietuvių kalbos

abiejose mokyklose nėra.

ROKISKIS, Zarasų pav. Rugsėjo 18 d. sudegė čia miestelėno žydo virvių dirbtuvė. Sako, padegė iš keršto.

— Lietuvos žinios —

PAŠILĖ, Raseinių p. Balandžio 29 d. susitvėrė čia „Blaiybės“ skyrius, bet dėl kai kurių priežasčių pradėjo darbuotis tik-tai nuo 28 d. rugsėjo. Tą dieną valdybon išrinkta: pirmininku P. Lėkis, jo padėjėju — Ant. Paulikas, sekretorium — V. Miševičius, kasierium — kun. J. Masilionis, nariu — M. Jucevičius. Revizijos komisijon pateko: V. Miševičius, V. Maziliauskis ir A. Ramanauskas.

— Šaltinis —

SKUODA, Telšių pav. Skuodo miestelyje, neseniai atidare Kuterbaldos kinematografa. Šiomis dienomis, rašo „S.-Z. T.“, rodė jame naująją paveikslų seriją, rodančią, kaip lietuviai išveikia keliauja Amerikon.

— Vilnia —

SUVALKŲ GUBERNIJA.

Seinų vyskupija. Kun. J. Starkevičius, Balbieriškio vikaras, perkeltas Marijampolėn.

Suvalkų gubernatoriaus nepatvirtino 4 išlaikusių egzaminus Seinų dvias. seminarijon.

Rugsėjo mėn. 20-tą dieną vyskupas seminarijos koplyčioje įšventė šiuos klerikus ir subdijakonus: Maslauską, Brzozką, Sepetovskį, Balasevičių ir Gurevičių; i diakonus: Cepulevičių ir Balukevičių.

PUNSKAS, Suv. pav. Jau senai pykosi tarp savęs du Kreivėnų sodžiaus kaimynai: Liutkevičius su Sinkievičium, ir Liutkevičius vis grąsino Sinkievičiui. Pagaliau 19 d. rugsėjo Liutkevičius sunus paprovė Sinkievičiaus sunų.

Neseniai taipogi iš Kreivėnų sodž. vienas vaikas nusibastė iš liolikos verstų į vestuves, — **lauku atvyko.**

Kitų, tuo tarpu kažkas jam taip sudrožė per galvą, kad vaikas turėjo atsidurti ligonbutyje.

— Lietuvos žinios —

MARIJAMPOLĖ. Kuopelė žydu-miescinių padavė prašymą apskričio viršininkui, kad išrūpintų leidimą įvesti Marijampolėje dar šešis naujus jomarkus.

Anot žydu, išėjus iš Marijampolės kareivių pulkui, sumažėjusi prekyba taip, kad kai kurie žydu pirkliai turį badauti; įvedus gi didesnį skaitlių jomarkų, labiau praturtėsia miestelėnai ir apsiginsia nuo bado.

Marijampolės apeliokės ukiniškai taipogi padavė prašymą gubernatoriui, kad neleistų tankinti jomarkų, kurių net 12 esama; dar pasitankinus jomarkams, sumažėsianti prekyba, dėlė mažesnio žmonių ir pirklių suplakymo i jomarkus.

— Lietuvos žinios —

KYBARTAI, Vilk. pav. Su-

batoje 13 d. rugsėjo čia buvo lietuvių teatras. Pasiekimas buvo gana geras. Artistai buvo atvažiavę iš Vilniaus. Vaidino: „Tarnas padėjo“, trijų veiksmų komedija, ir „Malūnininkas ir Kaminakrėtys“, dviejų veiksmų opere. Po vaidinimo buvo šokiai. Muzika buvo vietinė. Savų gabumais ir triušiu ypač pasižymėjo K. Alyta ir K. Norvaiša. Žmonių buvo daug, visos vietos buvo užimtos.

— Lietuvos žinios —

AUGST. PANEMUNĖ, Ma-

rijamp. pav. Slienavos kaimo vaikinai užsimanė 31 d. rugsėjo pasilinksinti. Kreivėnukas Matėus pasisiūlė iš Panemunės degtinės parnešius, tačiau užtektinai radęs Pakalniškių Slabadoje smuklėje, kelis butelius parvilkio namo. Džiaugdamiesi, vaikinai baltakę gerė, juokavo, kormis lošė, stumdėsi, pagalias susipyko. Jau įnirš, tikri broliai, užsimetę tariamąjį Kreivėnuką ant lovos, durė peiliu pavlenė, ir taip biauariai pataikė, kad vaikas umai kraujais apsi-liejo, kelis žodžius ištarė ir amžinai užsimirė.

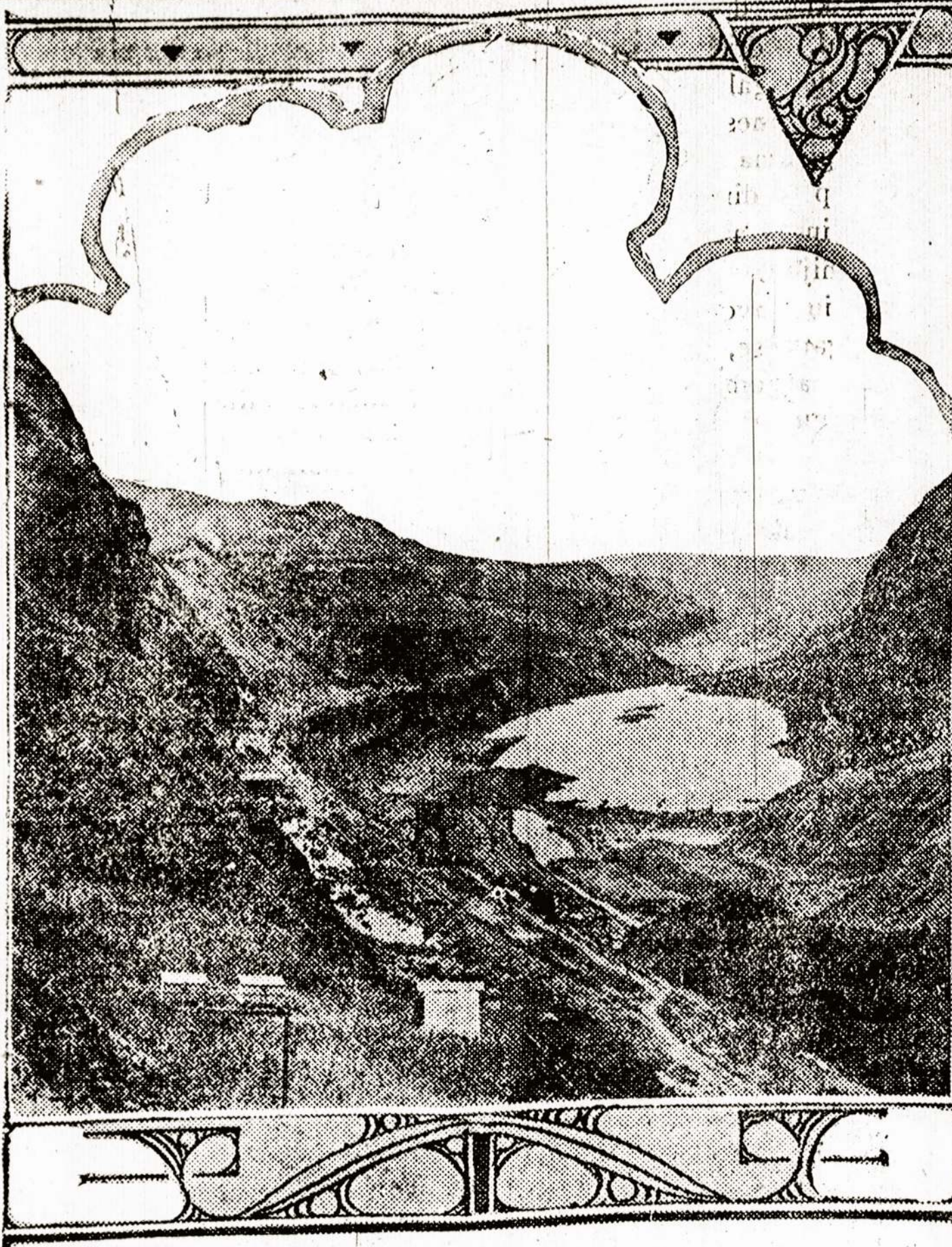

Photo copyright. 1913, by American Press Association.

PIRMAS VANDUO PANAMOS KANALE. Keletą dienų atgal tapo išlautas paskutinis žemės gabalas, skiriantis Atlantiko vandenyną nuo Pacifico. Paveikslas parodo pirmą vandenį, įlėstą į kanalą netoli Culebra. Visas, čia matomas klonis, dabar jau pripildytas vandeniu.

Dabar nugalabintojo du broliai žmogždžiū sumita, pas Aleksoto tartytoja nuvaryta, pagalias Kalvarijos kalėjimam patupdyta.

— Lietuvos žinios —

Stabrausko veiklų paroda Varšavoje. Didžioje salėje dr. „Zachęty szluk pieknych“ atidaro žinomojo musų dailininko, Varšavos dailės mokyklos direktoriaus, K. Stabrausko paveikslų parodą. Parodoje išstatyta apie 100 paveikslų. Tie paveikslai atvaizdina dailininko apkeliautas paskutiniuos trejais metais šalis: Svedija, Italija, Kanarijos salas, Las Palmas, Tenerifis, Pico do Taideo vulkano reginys ir t. t. Paroda esanti labai įdomi ir įspūdinga.

Vidaus dalykų ministerija išsiuntinėjo gubernatoriui apskričių viršininkui, kad išrūpintų leidimą įvesti Marijampolėje dar šešis naujus jomarkus.

Anot žydu, išėjus iš Marijampolės kareivių pulkui, sumažėjusi prekyba taip, kad kai kurie žydu pirkliai turį badauti; įvedus gi didesnį skaitlių jomarkų, labiau praturtėsia miestelėnai ir apsiginsia nuo bado.

Marijampolės apeliokės ukiniškai taipogi padavė prašymą gubernatoriui, kad neleistų tankinti jomarkų, kurių net 12 esama; dar pasitankinus jomarkams, sumažėsianti prekyba, dėlė mažesnio žmonių ir pirklių suplakymo i jomarkus.

Mirė Persijoje. Rusų konsulas iš Chojos miesto, Persijoje, pranešė Kauno gub. vyresnybei, kad gegužės 28 dieną š. m. Chojos mieste miręs vidurių šiltinėmis Načinės valščiaus, Panevėžio pav., valstietis Kristupas Adomaitis, 25 metų amžiaus.

— Lietuvos žinios —

LIETUVIŲ KINEMATOGRAFO REIKALAI. Kaip žinome, lietuvis amerikietis kinematografas Raciūnas, atvykęs Europon padaryti kinematografini nuotraukų filmų iš lietuvių gyvenimo, pirmiausia apsilankęs Prusų Lietuvoje; iš ten gi atkeliavęs ir Didžiojon Lietuvon.

Apkeliaavęs Prusų Lietuvą nuo birželio 18 ligi liepos 11 dienos, įsiai pirmiausiai apsilankęs savo tėviškėje — Naumiesčio apskrityje, Ragožių kaime. Ten jis nutraukęs kinematografini nuotraukų paveikslų iš Naumiesčio apeliokės, taip-pat įvairių ukinkystės darbų: dobilų pjovimą, bulbių kaupimą, mėsakrati, arimą ir t. t. Taip-pat aplankęs Raciūnas musų poeto Vaičiūčio tėviškę ir nutraukęs paveikslus namų ir kleties, kur Vaičiūtis gimęs ir miręs. Paskui Raciūnas aplankęs dar kitas Suvalkų gub. vietas, kaip tai: Griškabuti, Garleva, Prienus (čia nuėmęs šv. Onos atleidų procesiją), Šilavotą (kur nutraukęs rugiapjūtę), Igliauką — Igliaukos ežerą,

— Lietuvos žinios —

ODESA. Nemažonių jaunsų suspaustas apleidžia savo tėvynę, žodžiu sakant, blogas bū-

vo mano upas išvažiuojant į tolimesnę kelionę. Prasidėjusios peltės, pavaziavus kiek už Vilniaus, upo nepagerino; tik jau nuvažiavęs į Chersono guberniją, į tuos plačius, plačiausius laukus kur-ne-kur su mažomis trobelėmis, upą truputį atgavau, o atvykus Odeson, tai jau visai pasitašė. Žinojau, kad čia yra daug lietuvių, maniau rasti ir kun. lietuvi, bet ir čia apsigavau. Nuvykau pas kleboną, pasiteiravau, kiek yra parapijonių; sužinojęs skaičių, klausiau, kiek turi pagalbininkų. Pasisakė, kad esą užtektinai; bet kada paklausiau ar lietuviai, kurių yra apietu tukst., taip-pat yra aprupinti, pasirodė, kad buvusis kun. Irtmanas, žmogus ligistas ir per daug vienasalis, išvažiavęs, bet tikisi rudenį gauti iš Lietuvos koki kitą senesnį kunigą, kurs lietuvių reikalus aprupintų.

Klausiau, kuo apsirėičia kun. Irtmano vienpusiškumas, tai pasirodė, kad kun. Irtmanas ne-klausęs išpažinties kitų žmonių, kaip tik savųjų. Čia jau labai nustebau. Jeigu vienam kunigui prisičinia aprupinti reikalus to tukst. lietuvių, tai kada jis begali kitais užsiminti. Kas gi dabar jų reikalus aprupis, kol atsisiras lietuvis? Tie klausimai vėl man upą sugadino, kol kur tik žengsi, visur musų lietuvių yra skriaudžiami. Gavęs tokių žinių iš klebono apie lietuvių dvasinius reikalus, suradau paskui žmogų inteligentų lietuvių iš Svecionių apygardos, p. Z., kurs čia jau gyvena apie 10 metų, ir nuo jo sužinojau apie visuomenės lietuvių gyvenimą Odesoje.

P. Z. man papasakojo, kad čia jau seniau, nuo metų 10, esą dvi lietuvių draugijos. Viena susisėlopimo, antra „Rutos“, bet kaip viena taip ir antra led gyvojančios. „Ruta“ išpradžios gana gerai darbuavusi, bet įsteigę ją neatsargumas ir iš šalies vietinių aplinkybių varžymas daug tai draugijai pakenkė. Dabar susitvėrusi nauja moterų draugija, globoje šv. M. Panos. Ši, rodos, gyvuosianti geriaus už anas pirmasias. „Ruta“ turėjusi išpradžios 40 narių, iš tų apie 12 inteligentų. Moterų draugija turinti 60 narių, savo 2 kambarių butą Kalvių gatvėje (Kuznieciskaja, 43), paauktas 6 lovas ir kitų reikalingų dalykų. Pirmininkė busianti p. Z. žmona, giminiu lenke, bet mokanti lietuviškai ir prijaucianti lietuvių draugijoms.

Dar pasakojo apie kitus nemažius atsitikimus iš vietinio klebono pusės, bet, negalėdamas iš-tirti, geriaus apie tai nutylėsiu. Dėl to žada lietuvių skystis savo vyskupui, kurs ketinas nenžilgo į Odesą apsilankyti.

— Lietuvos žinios —

MAŽOJI LIETUVA.

Baisi audra. Rugsėjo 18 d. išitais per visą Mažąją Lietuvą peruzė audra su baisiausia perkuniuja, kuri buvo be galo praugištinga. Padaryta labai daug gaisrų. Žmonių mažai suzeista, bet gyvulių daugelyje vietų užtrenkė geroką skaitlių. Griečpelkiuose perkunas įtrenkė i mokyklą. Žaibas perlėkė per vaikų pilną mokyklos kambarį, nieko neužgaudamas, ir išlėkė per duris. Priemenioje stovėjo nuo lietaus pasislėpusi moteris. Žaibas ją taip smarkiai užgavo, kad nežinia, ar pasveiks. Suzeistoji yra motina 9 kudiškių, kurių vyriausis turi vos 14 metų. Trenksmo jėga buvo taip didelė, kad pertruko muras ir subiro visi langai.

Kova su ruiniais. „Nauj. Liet. Ceit.“ praneša apie labai įdomią žvejotojų kovą su ruiniais Baltijos jūroje. Žvejotojai, begaudami tinklu žuvis, visai išne-tičių sugavo jauną ruinį. Su didele bėda apgalęję pagautą ruinį ir pabaigę savo darbą, žvejotojai, grįždami namon, staiga pasijuto, kad paskui juos seka didelis, apie 4 meterių ilgumo, ruinis, regimai, jaunų ruinio motina. Sekantis paskui ruinis pradėjo šokinėti ant laivelio, paskui, norėdamas laivelį apversti, pradėjo lysti po juom. Apie valandą laiko traukėsi šioji kova. Galop senis ruinis, matydamas, kad laivelio neapvers ir sugautojo savo vaiko nepaliuosuos, nuplaukė sau toliau.

Netikri pinigai. Netoli Šilokarčiamos viens mažas vaikas, begrybaudamas, užliko girioje užkastų po beržu netikrų pinigų, kurių buta išviso 5950 mk. Kaip ir iš kur atsirado tie pinigai, iš-tikrųjų nežinia.

Įžegnojimas. Kentuose, Klaipėdos valstijoje, atsiuvo praeitame mėnesyje jaunosios gentkartės įžegnojimas arba konfirmacija. Kaip ir visur, čionai pastebėta buvo tai, kad, nežiurint mažo vietos vokiečių skait-liaus, jaunieji savo daugumoje atliko pareigas vokiečių kalboje.

IS AMERIKOS.

PUSE MILIJONO LAB-DARYBEI.

Gallesburg, Ill. Neseniai čia mirusi turtuolė Mrs. May McKnight paliko savo testamentu \$500,000.00 įvairiems labdarin-giams reikalingams. Pastatymui namo ir mokyklos našlaičiams Gallesburge paskyrė \$175,000.00. Mrs. McKnight buvo atsimėnėjusi filantropistė.

PRIESINASI PINIGYNO BILUI.

Boston, Mass. James J. Hill, žinomas geležinkelio magnatas, kalbėdamas American Banker's Association posėdyje, aštriai nupeikė naują projektą, kuris įneš-tas dabar kongresan sutvarkymui Suv. Valstijų pinigyno. Ka-dangi naujasai bilius projektuoja įvesti beveik pilną valdžios kontrolę reguliavime kredito, tai kalbetojas pavadino šią projek-tą socialistišku ir sykiu autokra-tišku, ir net išpranašavo, kad šio biliaus pervedimas galės išaukti „sunkius laikus“ visoj šalyj.

SAKO, TURI 52 VAIKĄ.

Tulsa, Okla. Charles Roberts, farmeris, kuris tapo suareštuotas už teismo įžeidimą, atsakėdamas ant klausimų, jam užduotu teisme, pasisakė, kad jis yra tėvu 51 vaiko. Jis apsigėdė 1868 m. ir su pirma pačia turėjo 19 vaikų. Vėliaus jis dar keletą sykių buvo vedęs ir, sako, dabar turįs 33 vaikus gyvus. Iš jų 29 yra jau vedę ir jo anukų yra visa armija.

ŽADA PLATESNĖ IR-RIGACIJA.

Washington, D. C. Vidurinių dalykų sekretorius Lane, tik ką pargrįžęs iš vakarinių valstijų, kur jis praleido du mėnesius, ap-skelbė, kad jis prašys pas Kon-gresą paskirti \$100,000,000 ir-gacijai (ivedimui vandens) nau-ju plotų žemės, kuri dabar guli įvairiose vakarų valstijose be jo-

vo mano upas išvažiuojant į tolimesnę kelionę. Prasidėjusios peltės, pavaziavus kiek už Vilniaus, upo nepagerino; tik jau nuvažiavęs į Chersono guberniją, į tuos plačius, plačiausius laukus kur-ne-kur su mažomis trobelėmis, upą truputį atgavau, o atvykus Odeson, tai jau visai pasitašė. Žinojau, kad čia yra daug lietuvių, maniau rasti ir kun. lietuvi, bet ir čia apsigavau. Nuvykau pas kleboną, pasiteiravau, kiek yra parapijonių; sužinojęs skaičių, klausiau, kiek turi pagalbininkų. Pasisakė, kad esą užtektinai; bet kada paklausiau ar lietuviai, kurių yra apietu tukst., taip-pat yra aprupinti, pasirodė, kad buvusis kun. Irtmanas, žmogus ligistas ir per daug vienasalis, išvažiavęs, bet tikisi rudenį gauti iš Lietuvos koki kitą senesnį kunigą, kurs lietuvių reikalus aprupintų.

Klausiau, kuo apsirėičia kun. Irtmano vienpusiškumas, tai pasirodė, kad kun. Irtmanas ne-klausęs išpažinties kitų žmonių, kaip tik savųjų. Čia jau labai nustebau. Jeigu vienam kunigui prisičinia aprupinti reikalus to tukst. lietuvių, tai kada jis begali kitais užsiminti. Kas gi dabar jų reikalus aprupis, kol atsisiras lietuvis? Tie klausimai vėl man upą sugadino, kol kur tik žengsi, visur musų lietuvių yra skriaudžiami. Gavęs tokių žinių iš klebono apie lietuvių dvasinius reikalus, suradau paskui žmogų inteligentų lietuvių iš Svecionių apygardos, p. Z., kurs čia jau gyvena apie 10 metų, ir nuo jo sužinojau apie visuomenės lietuvių gyvenimą Odesoje.

P. Z. man papasakojo, kad čia jau seniau, nuo metų 10, esą dvi lietuvių draugijos. Viena susisėlopimo, antra „Rutos“, bet kaip viena taip ir antra led gyvojančios. „Ruta“ išpradžios gana gerai darbuavusi, bet įsteigę ją neatsargumas ir iš šalies vietinių aplinkybių varžymas daug tai draugijai pakenkė. Dabar susitvėrusi nauja moterų draugija, globoje šv. M. Panos. Ši, rodos, gyvuosianti geriaus už anas pirmasias. „Ruta“ turėjusi išpradžios 40 narių, iš tų apie 12 inteligentų. Moterų draugija turinti 60 narių, savo 2 kambarių butą Kalvių gatvėje (Kuznieciskaja, 43), paauktas 6 lovas ir kitų reikalingų dalykų. Pirmininkė busianti p. Z. žmona, giminiu lenke, bet mokanti lietuviškai ir prijaucianti lietuvių draugijoms.

Dar pasakojo apie kitus nemažius atsitikimus iš vietinio klebono pusės, bet, negalėdamas iš-tirti, geriaus apie tai nutylėsiu. Dėl to žada lietuvių skystis savo vyskupui, kurs ketinas nenžilgo į Odesą apsilankyti.

— Lietuvos žinios —

MAŽOJI LIETUVA.

Baisi audra. Rugsėjo 18 d. išitais per visą Mažąją Lietuvą peruzė audra su baisiausia perkuniuja, kuri buvo be galo praugištinga. Padaryta labai daug gaisrų. Žmonių mažai suzeista, bet gyvulių daugelyje vietų užtrenkė geroką skaitlių. Griečpelkiuose perkunas įtrenkė i mokyklą. Žaibas perlėkė per vaikų pilną mokyklos kambarį, nieko neužgaudamas, ir išlėkė per duris. Priemenioje stovėjo nuo lietaus pasislėpusi moteris. Žaibas ją taip smarkiai užgavo, kad nežinia, ar pasveiks. Suzeistoji yra motina 9 kudiškių, kurių vyriausis turi vos 14 metų. Trenksmo jėga buvo taip didelė, kad pertruko muras ir subiro visi langai.

Kova su ruiniais. „Nauj. Liet. Ceit.“ praneša apie labai įdomią žvejotojų kovą su ruiniais Baltijos jūroje. Žvejotojai, begaudami tinklu žuvis, visai išne-tičių sugavo jauną ruinį. Su didele bėda apgalęję pagautą ruinį ir pabaigę savo darbą, žvejotojai, grįždami namon, staiga pasijuto, kad paskui juos seka didelis, apie 4 meterių ilgumo, ruinis, regimai, jaunų ruinio motina. Sekantis paskui ruinis pradėjo šokinėti ant laivelio, paskui, norėdamas laivelį apversti, pradėjo lysti po juom. Apie valandą laiko traukėsi šioji kova. Galop senis ruinis, matydamas, kad laivelio neapvers ir sugautojo savo vaiko nepaliuosuos, nuplaukė sau toliau.

Netikri pinigai. Netoli Šilokarčiamos viens mažas vaikas, begrybaudamas, užliko girioje užkastų po beržu netikrų pinigų, kurių buta išviso 5950 mk. Kaip ir iš kur atsirado tie pinigai, iš-tikrųjų nežinia.

Įžegnojimas. Kentuose, Klaipėdos valstijoje, atsiuvo praeitame mėnesyje jaunosios gentkartės įžegnojimas arba konfirmacija. Kaip ir visur, čionai pastebėta buvo tai, kad, nežiurint mažo vietos vokiečių skait-liaus, jaunieji savo daugumoje atliko pareigas vokiečių kalboje.

— Lietuvos žinios —

IS AMERIKOS.

PUSE MILIJONO LAB-DARYBEI.

Gallesburg, Ill. Neseniai čia mirusi turtuolė Mrs. May McKnight paliko savo testamentu \$500,000.00 įvairiems labdarin-giams reikalingams. Pastatymui namo ir mokyklos našlaičiams Gallesburge paskyrė \$175,000.00. Mrs. McKnight buvo atsimėnėjusi filantropistė.

PRIESINASI PINIGYNO BILUI.

Boston, Mass. James J. Hill, žinomas geležinkelio magnatas, kalbėdamas American Banker's Association posėdyje, aštriai nupeikė naują projektą, kuris įneš-tas dabar kongresan sutvarkymui Suv. Valstijų pinigyno. Ka-dangi naujasai bilius projektuoja įvesti beveik pilną valdžios kontrolę reguliavime kredito, tai kalbetojas pavadino šią projek-tą socialistišku ir sykiu autokra-tišku, ir net išpranašavo, kad šio biliaus pervedimas galės išaukti „sunkius laikus“ visoj šalyj.

SAKO, TURI 52 VAIKĄ.

Tulsa, Okla. Charles Roberts, farmeris, kuris tapo suareštuotas už teismo įžeidimą, atsakėdamas ant klausimų, jam užduotu teisme, pasisakė, kad jis yra tėvu 51 vaiko. Jis apsigėdė 1868 m. ir su pirma pačia turėjo 19 vaikų. Vėliaus jis dar keletą sykių buvo vedęs ir, sako, dabar turįs 33 vaikus gyvus. Iš jų 29 yra jau vedę ir jo anukų yra visa armija.

ŽADA PLATESNĖ IR-RIGACIJA.

Washington, D. C. Vidurinių dalykų sekretorius Lane, tik ką pargrįžęs iš vakarinių valstijų, kur jis praleido du mėnesius, ap-skelbė, kad jis prašys pas Kon-gresą paskirti \$100,000,000 ir-gacijai (ivedimui vandens) nau-ju plotų žemės, kuri dabar guli įvairiose vakarų valstijose be jo-

vo mano upas išvažiuojant į tolimesnę kelionę. Prasidėjusios peltės, pavaziavus kiek už Vilniaus, upo nepagerino; tik jau nuvažiavęs į Chersono guberniją, į tuos plačius, plačiausius laukus kur-ne-kur su mažomis trobelėmis, upą truputį atgavau, o atvykus Odeson, tai jau visai pasitašė. Žinojau, kad čia yra daug lietuvių, maniau rasti ir kun. lietuvi, bet ir čia apsigavau. Nuvykau pas kleboną, pasiteiravau, kiek yra parapijonių; sužinojęs skaičių, klausiau, kiek turi pagalbininkų. Pasisakė, kad esą užtektinai; bet kada paklausiau ar lietuviai, kurių yra apietu tukst., taip-pat yra aprupinti, pasirodė, kad buvusis kun. Irtmanas, žmogus ligistas ir per daug vienasalis, išvažiavęs, bet tikisi rudenį gauti iš Lietuvos koki kitą senesnį kunigą, kurs lietuvių reikalus aprupintų.

Klausiau, kuo apsirėičia kun. Irtmano vienpusiškumas, tai pasirodė, kad kun. Irtmanas ne-klausęs išpažinties kitų žmonių, kaip tik savųjų. Čia jau labai nustebau. Jeigu vienam kunigui prisičinia aprupinti reikalus to tukst. lietuvių, tai kada jis begali kitais užsiminti. Kas gi dabar jų reikalus aprupis, kol atsisiras lietuvis? Tie klausimai vėl man upą sugadino, kol kur tik žengsi, visur musų lietuvių yra skriaudžiami. Gavęs tokių žinių iš klebono apie lietuvių dvasinius reikalus, suradau paskui žmogų inteligentų lietuvių iš Svecionių apygardos, p. Z., kurs čia jau gyvena apie 10 metų, ir nuo jo sužinojau apie visuomenės lietuvių gyvenimą Odesoje.

P. Z. man papasakojo, kad čia jau seniau, nuo metų 10, esą dvi lietuvių draugijos. Viena susisėlopimo, antra „Rutos“, bet kaip viena taip ir antra led gyvojančios. „Ruta“ išpradžios gana gerai darbuavusi, bet įsteigę ją neatsargumas ir iš šalies vietinių aplinkybių varžymas daug tai draugijai pakenkė. Dabar susitvėrusi nauja moterų draugija, globoje šv. M. Panos. Ši, rodos, gyvuosianti geriaus už anas pirmasias. „Ruta“ turėjusi išpradžios 40 narių, iš tų apie 12 inteligentų. Moterų draugija turinti 60 narių, savo 2 kambarių butą Kalvių gatvėje (Kuznieciskaja, 43), paauktas 6 lovas ir kitų reikalingų dalykų. Pirmininkė busianti p. Z. žmona, giminiu lenke, bet mokanti lietuviškai ir prijaucianti lietuvių draugijoms.

Dar pasakojo apie kitus nemažius atsit

Jiena. Tokiose vietose, kaip Zvirgirdai, Zvirgirdai ir t. t., dirbtuvės užlaiko pulkias darbininkų vaikams mokyklas, knygynus, pirtis, pagamina švartus namus už pigesnę kainą, užlaiko kooperatyvius krautuves ir t. t. Šiuom atžvilgiu Amerikos dirbtuvės negali su europinėmis lygintis.

|| Nauja gubernija. Nuo 1 d. rugsėjo pradėjo gyvuoti Rusijoje nauja Cholmo gubernija, kuri sutverta ir atskirta nuo lenkiškų gubernijų todėl, kad atskirti unitus nuo katalikų ir palaikyti rusifikacijos įėjus čia pat po šonu Lenkijos.

|| Išdalinti visą Rusiją išnauro. Laikraščiai praneša, kad rusų ministerijos yra kilęs sumanymas išdalinti visą Rusiją gubernijomis išnauro. Dabartinis, mat, gubernijų išdalinimas yra dar nuo Petro I-ojo laikų ir dabar jau nėra atsakantis. Pavyzdžiui, Odessa per tą laiką išaugo į didelį miestą, bet ji nėra gubernijos sostinė. Tas pats galima pasakyti apie Ekaterinburgą, Permą, gub., ir apie kitas vietas. Taigi, sakoma, reik perdalinti visą Rusiją į gubernijas išnauro.

|| Nelaimingos vestuvės. Jėdrzejeve, Kilų gub. (Lenkijoje) buvo toks atsitikimas. Magdalena, duklė turtingo ukinko, įsimylėjo į tūlą jauną smuikorių Stašį, ir abudu prisiekė vienas kitam amžiną meilę. Magdalena nos tėvas, sužinojęs apie savo dukters meiliskų ryšius su Stašiu, pasiryžo ją išleisti už vyro, ir išrinko jai jaunikį sulgį savo noro. Nežiūrint į dukters pasipriešinimą, šliabas atsiuvo už kelių savaitių. Laikė vestuvių, kuriose muzikantų buvo pakviestas ir minėtas Stasys, kada svečiai vakare suėjo į kitą kambarį vakarienai, Stasys, likęs pats vienas su jaunamarte, padukės iš piktumo, trenkė jaunamartę žemėn taip, kad toji apalpo. Pats gi leidosi bėgti į kluonus. Subėgę svečiai atgavino jaunamartę, bet tuom pačiu laiku gaisras degančių kluonų apsvietė kiemą. Vienam kluone rado kabančią ant balkio Stasio lavoną, kuris iš gailėsio pasikorė. Neišlaikė to ir Magdalena: ant rytojaus ištraukta iš sofelkos ir jos lavoną.

|| Kariskias balionas Vilniuje. Neseniai Vilnių atlekė iš Lydos miesto kariskias balionas su 17 žmonių įgulos. Balionas perlėkė 90 verstų į 1½ valandos.

|| 266 milijonų nuostolių. Kaip praneša laikraštis "Slowo Polskie", šiemetiniai potviniai ir audros padarė Galicijoje nuostolių už 266 milijonų koronų. Nekuriose vietose įvairūs visiškai išnaikinti; abelnai, visos Galicijos, javų rinkliava iš viso priežasties sumažėjusi ant 40%. Vietos laikraščiai nurodo valdžiai, kad už tokių pinigų būtų galima išlaikyti keletą kanalų ir nureguliuoti visos Galicijos upes, nes šitos nelaimės labiausiai atsitinka todėl, kad upių bėgimas nėra nureguliuotas ir apsaugotas nuo išsiliejimo, ypač pavasario laiku, arba ištikus dideliems lietsiams, kaip kad buvo šiuosmet.

|| Šautuvų jurbilius. Šiuosmet sukanka 600 metų nuo laiko išradimo šaujamųjų ginklų. Pirmą paminėjimą apie tokių ginklų randame Genevos (Italijos) kronikose iš 1313 metų. Pirmiausias šautuvas buvo tai geležinė dūda, panaši į liufą, kurį pripildydavo paraku ir jį uždegdavo knatu. 1324 metais tokius šautuvus užvėsta Alzacijos miestė Metz, 1326 m. — Florencijoje, o 1345 m. mieste Moguncijoje. Nuo to laiko ginklų vis gerinta, pakol neprieita iki šių laikų milžiniškų kanuolių.

|| Pranašauja Europos pabai-ga. Profesoro Nebler rimate moksliškame žurnale "American-Geological Journal" rimtu būdu stengiasi prirodyti, kad 1972 m. Europa išnyks iš žemės paviršiaus. Tais metais, sulgį profesorius išskaitliavimų, turėsiąs būti milžiniškas žemės drebėjimas, nuo kurio Atlantiko vandenynas užlies visą Europą. Europą sutiktų tada toks pat

likimas, kaip kad sutiko Atlantidą, didelį sausumą, kuris būk kada-tai turėjęs būti viduryje dabartinio Atlantiko ir tapo jo prarytas. Iš viso pasaulio jau neiženklė nebūtų likę, jeigu visi panašūs išskaitliavimai ir pranašavimai būtų išsipildę. Gerai dar, kad jie kartais... suklysta.

|| Žydų universitetas. Laikė susivaižavimo žydų syoništų Vindobonoj (Vienoj) daug kalbėta apie įsteigimą žydų universiteto Jerolimioj. Prof. Weizmann iš Manchesterio praneša susivaižavimui, kad jau prieš 12 metų T. Herzl vedęs tuom tikslu tarybas su Turkijos valdžia. Šiam susivaižavime pristatyta ir apsvartyta smulkus žadamo universiteto planai. Delegatas Usiškin iš Odesos pranešė, kad žydų universiteto įsteigimui yra jau surinkta 420,000 frankų au-nuo Petro I-ojo laikų ir dabar jau nėra atsakantis. Pavyzdžiui, Odessa per tą laiką išaugo į didelį miestą, bet ji nėra gubernijos sostinė. Tas pats galima pasakyti apie Ekaterinburgą, Permą, gub., ir apie kitas vietas. Taigi, sakoma, reik perdalinti visą Rusiją į gubernijas išnauro.

|| Irlandija turės savivaldą. Lordas Churchill neseniai laikytoj prakalboj grįžtai patvirtino, kad Anglijos valdžia neatkreips aty-dos ant Ulsterio protestonų in-trigų prieš suteikimą Irlandijai savivaldos, ir tą savivaldą Ir-landijoj įvykdins, nors prisieitų ir su ginklu ulsteriečiams malšinti. Iki šiol manyta, kad ulsteriečių grąsinimai sukelti revoliuciją, jei-gu Irlandijai būtų duota savival-da, sulaukys valdžią nuo tos sa-vivaldos suteikimo. Churchillio grįžtas tvirtinimas išvaikė visas ulsteriečių viltis.

|| Tolstojaus pasekėjo teismas. atsiuvo neseniai Peterburge. Eugenius Malkuša, jaunas kareivis leib-gvardijos saperų bato-liono atsisakė, budamas pulke, pildyti kareivio pareigas, aiškin-damas, kad jo tikybiniai persi-tikrinimai neleidžia jam vartoti ginklų. Jis pasisakė, kad ska-itės daug Tolstojaus raštų apie "nesipriešinimą piktiui" ir pri-ėjęs prie nuomonės, kad Tolsto-jaus mokslas yra teisingas; to-dėl jis ir atsisako kariūnėi tarnauti. Teismas nubaudė jį 5 met. 7 mėn. areštantų rotų.

|| Lietuvius skundžia kunigaikštis. Gana žinomas lietu-viams, ypač Anglijos lietuviams, lietuvis K. Pilėnas figūruoja ga-na aktyvoje byloj, kuri neužligo bus svarstyta augstesniame tei-sme Londone. K. Pilėnas skun-džia Manchesterio kunigaikštį už sulaužymą kontrakto. Si byla žada būti gana sensacijinė ir ta-po užvesta prie sekancijų aplin-kybių.

Prieš kelis metus netoli Isles-worth, netoli Londono, tapo tu-los kompanijos įkurtas sanito-rium, kurį vedė tulas amerikona-s, Dr. Orlando Edger Miller, kuris buk suradęs labai pasek-miningą džiuvai gydyti vaistą. Ši-sanatorium ir buvo užduotimi gydyti džiuvininkus, ypač tur-tingus. Vienu iš minėto sanito-rium direktorių buvo Manche-sterio kunigaikštis. Po nekuriama laikui K. Pilėnas tapo paskirtas minėto sanatorium biznišku ma-nadžierium, bet, kaip dabar Pi-lėnas sako, apėmęs vietą mana-džieriaus, jis atradęs, kad sanito-rium buvęs "netikras". Sulgį Pilėno žodžių, daugelis navatų dalykų ten pasitaikydavę. Įvai-rios žemesnės rūšies aktorokos ir kitos merginos, kurios buvo po "Dr." Millero globa — tai pa-cientai šio sanatorium, kuris ant vietos buvo žinomas, kaip "Mei-lės įstaiga". Pilėnas po tulo lai-ko iš ten pasitraukė.

Apie šitą skandalishką avan-tiūrą, berods, jau buvo šis-tas ir lietuvių laikraščiuose anuo laiku minėta.

Dabar, kaip augščiaus pažy-mėta, K. Pilėnas apskundė Man-chesterio kunigaikštį už nedalai-kyką kontrakto.

|| 30 mokinių žuvo laike aud-ros Japonijoje. "Daily Mail" praneša, kad mokiniai išsirengę su direktorium apžiūrėti kalną Ko-makataje ir čia buvo užklupti stiprios audros. Oras pasidarė taip tvankus, kad direktorius ir 13 mokinių užduso ant vietos, o likusieji, nors ir išsigelbėję tuom tarpu, bet nėra vilties, kad jie galėtų išlikti.

|| Du šimtu tukstančių rublių paaukavo mokykloms vienas tur-tingas Kalisaus miesto gyventojas (Lenkijoje).

|| Neuzilgo Londone žada iš-eiti iš spaudos plati biografija neseniai mirusio W. Stead'o, ži-nomo publicisto ir visuomeniš-ko Anglijos veikėjo.

|| Alexandro teatre, Peterbur-ge, netrukus žadama pastatyti kn. Bariatinskio veikalą "Mirties Komedią", kurioj, tarp ki-tų gabesnių artistų, paskirtas lošti ir Kipras Petrauskas, bro-lis Miko Petrausko.

|| Harry Kemp, amerikony poeta, kuris užsimanė nuvažiuot Europon "zuikiu", ir tuom tikslu buvo užsiklėpęs Olimpie laive tarp įvairių tavorų, tapo surastas, Southhamptonan (Anglijoj) lai-vui atvykus, ir gavo už tai 21 d. sunkių darbų ir deportaciją atgal į Ameriką.

|| Greitasis traukinys ant li-nijos Kursk-Peterburgas, netoli Dvinskio, Rusijoj, užsoko ant ki-to liokomotyvo ir baisiai drau-gaužė. Užmušta 14 žmonių ir apie 30 sužeista.

|| Pribuvo į Filipinų salas, M. Manilla, naujai prez. Wils-o no paskirtas gubernatorius F. B. Harrison, kuris savo prakalboj apreiškė, kad, sulgę prez. Wil-sono noro, jis savo rėdyne sieks prie sugrąžinimo Filipinų sa-loms pilnos nepriugulmybės.

|| Įšeinantys Lenkijoj laikraštis "Gazeta Kielecka" nubaustas 300 rublių už perspausdinimą straip-snio iš kito laikraščio "Tygodnik Polski".

|| Odessoj, Rusijoj, atsiuvo susivaižavimas juodašimčių ap-svarstymui dabartinio Rusijos politiško padėjimo. Susivaiža-vimas pasiuntė telegramą žino-mam atžargėviui, apšvietos mi-nisteriui, Kasso, kaip "kariau-tojai už nacionalį rusų apšvieti-mą". — Ekaterinoslave užtai po-litija neleidė kadetų vadovui Singareviui nei paskaitų apie du-mą ir "Apie pramonę ir politi-ką" skaityti.

|| Modrėjejove, Lenkijoj, žan-darmerija surestavo tris pir-klus "gyvojo tavoro", kurie ban-dė pervesti per rubežių merginų partiją.

|| Ryme, laike iškelto bankieto pačtos ir telegrafų ministeriui Kallisanio, laike jo prakalbos, jis apalpo ir čia pat nuo širdies pa-ralizišaus mirė.

|| Austrijoj pradėdama išdir-binėti planai, kaip padidinus ka-riskias Austrijos spēkas, ypač artileriją. Netrukus tame pa-ciame laikale žada būti abelna mi-nisterių konferencija. Matomai, prie ko nors rengiamasi, ar ko nors bijomasi.

|| Vienas iš pirmų klausimų, su kuriais reikės susitikti susi-rinkusiai po vakacijų dūmai Pe-terburge, yra naujas projektas įstatymų apie spaudą. Šiam projekte, tarp kitų permainų, yra ir paragrafas, sulgį kurio užgi-nama laikraščius bausti admini-stratyviniu keliu, išskyrus tas vietas, kurios yra nepaprastos apsaugos stovyje. Pabauda ga-lės būti laikraščiniu uždėta tik su-lgį teismo nutarimo.

|| Kuitais gub., ant Kaukazo, įvairūs šiuosmet neužderėjo, ir gyventojams grėsia badas. Gy-ventojai, per savo atstovą du-moj, kunigaikštį Gelovani, sau-kiąsi pagalbos valdžios.

LIETUVIAI AMERIKOJ.

IS DORRISVILLE, ILL.

O'Gara Coal Co. išmokojo al-gas. Daugumas lietuvių iš mu-sų miestelio yra išvažiavę į ki-miškus miestelius sau kšnio duonos įjėskot. Priežastim tam buvo ne-tikėta darbė ir neišmokėjimas, algy. Todėl, pranešu savo vien-gėnams lietuviams, kad algas O'Gara Coal Co. jau išmokojo. Vieniems išmokojo spalio 8 d., ki-

tiems 10-toje. Užmokoja visiems mūsų apiečių darbininkams. Todėl lietuvių norintieji grįžti į senąją vietelę, gali tai daryti be jokios baimės, nes jeigu algas išmokojo, tai galima tikėtis, kad, kaip dirbo, taip ir dirbs po seno-vei. Tik nežinia, ar vardu to pačios kompanijos.

Minia žmonių buvo susirinkusi Harrisburgo gatvėse, kuomet at-vežė pinigų algoms išmokėti. Užtėmiję pinigų atvežimą, dar-bininkai pradėjo trepsėti, ranko-mis ploti, švilpti, kiti net "dzi-ka" pradėjo šokti iš didelio džiaugsmo. Žmonelių akys pra-švito, atgavus algas. Daugumas neturėjo, galima sakyti, nei kšnio duonos. Močios su mažais vaikais tiesiog badą kentė. Kiti laikrodėlius vertė \$24. at-davė už 4 dol., kad tik turėjęs už kšį maisto nusipirkt. Spalio 9-tą dieną š. m. pradėjo eiti elektri-kinis traukinis iš Harrisburgo į Dorrisville. T. K. Pangonis.

IS BROOKLYN, N. Y.

Brooklynas rengiasi pasitikti Svečius. Artinąs laikas kuomet ir mūsų miestą atlankys gerb. Lietuvių Dailės ir Mokslo drau-gijų Psiantiniai, Dr. J. Basana-vičius ir p. M. Yčas, kuriuodu rėmka aukas Tautos Namams pa-statyti Vilniuje. Vietinės drau-gijos rengiasi priimti tuodu brangiu Svečių kuošikilmingiau-siai. Tarp daugelio rengiamų iš-kilminių ir čionykštė muzikos bei dramos draugija "Vyturėlis" ren-gia Tautos Namų naudai ir Sve-čių pasitikimui iškilinę: suba-tos vakare, spalio 18 d. salėje McCaddin Memorial Hall prie Berry (tarp So. 2nd & So. 3rd) st., bus atlošta triaktė komiška opera "Kornevilio Varpai", ku-rijoje dalyvaus įžymiausias lie-tuvių aktorai-dainininkai ir pa-garsėję C. Brooklynio, ir Wil-liamsburgo chorai. Ši opera jau buvo čia kartą vaidinta laike S. L. R.-K. A. seimo ir visiems ne-apsakomai patiko, nes tai ištik-rųjų yra gražus ir linksmas vei-kalas. O "Vyturėlis" savo už-duotį pilnai atliks: stato scenoje veikalą tik tada, kuomet akto-riai ir chorai pilnai buna iš-lavinai.

Tokių būdu galima pilnai už-sitikėti, kad brooklyniečiai, kaip reikiai, sutiks gerb. Svečius ir nepadarys sau gėdos prieš kitas Amerikos lietuvių kolonijas, ne tikta kuoskaitlingiausiai atsi-lankyti į rengiamus susirinkimus bei vakarus, bet ir kuolioliausiai aukodami ir kitus skatindami aukauti tam prakilniausiam iki šiol mūsų tautos darbui.

P. Bukšnaitis.

IS NEWARK, N. J.

Laukiame Svečių. Rugsėjo 16 d. š. m. buvo susirinkimas at-stovų nuo visų Newarko ir apie-linkės draugijų ir kuopų aptar-ti klausimui, kaip priėmus gerb. Svečius iš Lietuvos, Dr. J. Ba-sanavičių ir p. M. Yčą. Pra-nešu gerb. skaitytojams, kad su-sirinkimas pavyko kuopukliau-siai, nes visų draugijų bei kuopų atstovai suprato Tautos Namų reikalingumą. Todėl galima iš-anksto tikėtis, jog gerb. Mok-slo Dr.-jos atstovai ras Newarko kuodidžiausiu duosnumą ir pago-done. Viso darbo, liečiančio gerb. Svečių priėmimą, atlikimui, išrinkta komitetas, kuris, be abe-jonės, išpildys savo užduotį.

Sulgį išdirbo maršruto, gerb. Svečiai atsilankys pas mus spa-lio 20 d. Galutiniam visų reikalų su-tvarkymui, paskirtas dar vienas vietos draugijų atstovų susirin-kimas, kuris atsisbus spalio 14 d. Laukiame nekahtriai gerb. Sve-čių atvykimo.

A. Radzevičius, Sekr.

IS CAMBRIDGE, MASS.

Auka Tautos Namams. Ne-nusisekusio susirinkimo atbalsai. "Lietuvos Sūnų Draugystė" sa-vo laikytame spalio 3 d. susi-rinkime nutarė nupirkti 5 siek-sinius žemės Lietuvių Mokslo Draugijai. Pinigų nutarta, je-gu bus galima, perduoti asmeni-ka Dr. Basanavičiui; bet jeigu ne, tai pasiųsti stačiai į Vilnių. Yra sakoma: nėra tu grūdų, kur nebūtų pelų. Tas pats ir čionai. Kai-kurie socialistai yra labai neužgandinti iš aukavimo Tautos Namams. Sakor: "Kam

tiuk daug reikėjo niekams leisti pinigų?" Tačiau niekas jų ne-paiso.

Kun. J. Krasnickas labai yra nesmagiame padėjime dēlei to, jog per jo priežastį gerb. Sve-čiai, Dr. Basanavičius ir p. M. Yčas, negalėjo čionai pasirinkti aukų. Nenorėdamas pasilikti už-pakalyje kitų, įsiai spalio 5 d. pa-darė bažnyčioj aukų rinkimą Tautos Namams Vilniuje. Pasakė priegto, jog pusė tu pinigų eis kardinolui kokiems ten reika-lams.

B. Lorentas.

IS ENGLEWOOD, ILL.

Vietinės mokyklos reikalai. Spalio 2 d. pas mus buvo su-rengtos prakalbos, kuriose ka-bėjo medicinos studentas, p. Mi-kolaitis, ir vienas anglas, p. Vi-nips. Prakalbų tikslas buvo pri-traukti prie Liet. Y. A. klubo (ką tai reiškia? Red.) daugiau-narių ir sustiprinti tą klubą me-dziagška. Mat, to klubo tikslu yra įsteigti mokyklą lietuvių jau-nimui, tačiau įjegos neleidžia tai padaryti. Rods, turėjome pra-ci-toje žiemėje klubo surengtą mo-kyklą, kurioje ir lektijos jau bu-vo beprasidėjusios. Tačiau šį šmet, nesant lėšų, pradeto darbo nebegalima tolu tęsti. Mokyk-los gyvavimas labai reikalingas. Mės, gyvendami šioje šalyje, bu-tinai turime išmokyti anglų ka-bos. Tą tikslą ir stengiasi at-siekti mokykla. Rods, yra va-karinų-kursų viešose mokyklose, tačiau jie mums yra sunkiai prieinami, kadangi pačios mo-kyklos guli nuo mūsų gan toli, ir todėl važinėjimo išlaidos pasi-daro gan didelės. Iš kitos pu-sės, sunku toli važinėti, esant žmogui nuvargėjusiam. Viešiasis mokyklas turėtų atstoti savo arti-ma mokykla. Bet toji mokykla ne-galėjo iki šiol gyvuoti, kadangi nebuvo įjegu jai užlaikyti. At-sibuvusios prakalbos dalykų stu-voj šiek-tiek pataisys. Kalbėto-riai labai gerai išrodė reikalin-gumą mokyklai remti ir mums, kaip šios šalies gyventojams, mokyti angli kalbos. Prakalboms pasibaigus, į draugiją įsirašė daugiau žmonių.

Pracitame mete mokytojų buvo anglas. Šmet gi nori-ma gauti jo vieton lietuvių. Tas butų juo lengviau, nes tuomet visi paaiškinimai būtų atliekami lietuvių kalboje, ir mokiniai galėtų daug greičiau šiek-tiek prasimo-kyti angliškai.

Ypačiai į šitą mokyklą turėtų atkreipti savo atyda tie lietuviai, kurie dar neseniai atvažiavo į Ameriką. Geriaus butų, jeigu kiekvienas vietos lietuvis prisirašytų prie minėto klubo. Su-sirinkimai atsibuna kiekvieną su-batvakarį po kiekvieno mėnesio penkioliktos dienos J. Baukas svetainėje 8-toje val. vak.

Englewoodietis.

IS E. ARLINGTON, VT.

Visur yra negeistinių apsieis-kimų. Vieni tu apsieisikimui yra blogi, bet dar šiaip-taip pakencia-mi. Tačiau yra tokių apsieis-kimų, kurie šiek-tiek daugiau pakilusioje visuomenėj negali būti jokiu būdu kenčiami, turi būti kuogreičiausiai prašalinami, nes, esant jiems ilgiau tarp mu-sų, mes atsidiuriamė pavojuje priprasti prie jų ir tokiu būdu sumažinti savyje padorumo, pa-kanas, kultūringumo laipsnį. Tie žodžiai gali būti pilnai pri-taikinti prie kai-kurių mokyk-los lietuvių, gyvenimo apsieis-kimų. Tarpų mūsų kai-kada at-sitaiko tokių dalykų, kurie tam-siu šešėliu gula ir ant gerų žmo-nių vardo—žmonių, kurie nekalti tokiuose dalykuose ir nieko apie juos nežino; visa jųjų kaitė tame, kad jie turi nelaimę gyventi vie-tose, kuriose su tais žemės doro-s ir dar žemesnio susipratimo žmo-nėmis. Ir todėl padorys žmonės privalo visomis įėjomis sudrau-siti, sulaukyti tą piktos valios žmonių neteisingą iškarščia-vimą.

Tokių žmonių esama pas mus. Jie už teisybės žodelį ne tikta i-keikia, grąšina, bet ir tuos grą-sinimus išpildo, užpuolindėdami ir mušdami tuos, kurie skato savo priedermę pasakyti teisy-bės žodį apie jųjų pasielgimą. Štai nelabai senai vienas vai-kinas buvo sumuštas pas mus

vien už tai, kad buvo įtartinas, buk rašęs į laikraštį. Nekartą tūnka girdėti grąsinimus, kad sumušia, "atlyginsia", jei para-šys į laikraštį. Ko verti tokie žmonės? Kokį vardą galima jiems duoti? Visuomenė tokius jos darbo trukdintojus privalėtų kuoaštriaučiai pasmerkti, panie-kinti taip, kad daugiau nebedrį-stų jie vėl rodytis.

Liet. Atž.

IS BENTON, ILL.

Riaušės užsibaigė. Parapijos reikalai. Vietos gyvenimas. Mus-tynės tarp amerikony ir atei-vių užsibaigė. "Draugo" num. 39 buvo paskelbta, kad laikė muštynių tapo 25 ypatos sužeis-tos, bet, tikriaus ištyrus daly-ką, pasirodė, kad tiktai 5 buvo lengvai sužeisti. Riaušės kilo iš priežasties užmušimo dviejų amerikony. Tas atsitiko per krikštynas pas rusinus. Dėl ne-patimumo priežastij, rusinai su amerikonais susimušė. Rusinai, gindamiesi nuo užpuolusiųjų, už-mušė du amerikonus. Jau nuo senai amerikoni neapkentė atei-vių ir juos visai pravardžiuo-da. Pasitaikius gerai progai, norėjo juos visai išvartiti iš Ben-tone. Sujudus viskam, tapo pa-vištų delegatai pas Rusų ir Au-strijos konsulius su prašymu, kad šieji teiktųsi greičiau apra-minti sukilėlius. Tuojaus gu-bernatoriaus buvo pasiūstas ge-nerolas adjutantas su kariūne-bis iš Springfieldo, kad apfaminu sukilėlius ir ištyrus dalykų stovį. Jonas Hurzana, kurisai laikė riaušių tapo persautas ir suim-tas, dabar pasirodė, esąs visai nekaltas. Yra vilties kad įsiai išgyvis. Kaltieji dar nesurasti. Kaltinama riaušių kėlime du atei-viai ir vienas anglas. Už pra-vardžiavimą angli, kaip kalba-ma, busią skaudžiai baudžiami. Kas buvo išvažiavęs, gali drąsiai grįžti, nes viskas jau ramu. Ben-tone du metu atgal susitvėrė parapija iš lietuvių ir lenkų, ku-rie tarp savęs gana gerai sutin-ka. Čia priskaitoma apie 70 lie-tuvių šeimynų ir apie 200 pavie-nių. Lenkų šeimynų tiek pat, bet pavieniu mažiau. Bentone šv. Juozapo parapijoje dabar klebonuoja kun. S. Kolesinskis, kuris labai darbuojasi parapijos labui. Parapija dar nauja, ir daugel ko jai trūksta. Tačiau į 2 mėnesiu kun. Kol. klebonavimo likosi nupirkta varpas už 250 dol. kurio pašventinimas atsi-buvo šio mėnesio 12 d. Toliaus ren-gias įtaisyti naują didįj altorių ir vargonus.

Yra parapijinė moksloinė. Tu-rime dar Kunig. Vytauto drau-gystę. Darbai eina Bentone gerai. Miestukas pusėtinau gražus. Atei-nčiame pavasaryj miestas žada ištaisyti gatves ir iškloti šali-gatvius cementu. Oras čia svei-klas, ir dar šaltas. Bėda tik su vandeniu: žmonės daugelyje vie-tų turi vartoti lietaus vandenį, subėgusį nuo stogų, nes miestas dar nevisur vandenį įvedė.

S. S.

IS CLEVELAND, OHIO.

Kudirkos dr.-jos auka Tautos Namams, ir kokių esama "susi-pratėlių". Čia yra tiktai viena tautiška pašelpinė draugystė, bu-tent: Dr. Vinco Kudirkos. Nors jįnial dar jauna, vos tris metai, kaip gyvuoja, tačiau narių turi apie 150. Pinigo atžvilgiu drau-gija yra dar gan biedna, nes turi banke sudėjusi tiktai \$600.00 su-viršum. Spalio 5 d. draugijos laikyta-me susirinkime buvo pakeltas klausimas apie aukavimą Tautos Namams Vilniuje. Dalykas vi-siems jau gerai žinomas ir su-prantamas. Atsiradus prieiniui aukavimui, klausimas leista per balsus. Balsavimas parodė, kad 31 stovi už aukavimą, ir 7 — prieš. Tokiu būdu paskirta iš dr.-stės izdo Tautos Namams \$10000.

Ginčai parodė, kokių esama pas mus "susipratėlių". Taip, žmogus ir nežinotum, Vienas "keleiviminku" štai kokių juokų pripasakojo susirinkime. Štai iš-trauka iš jo kalbos: "O-gi", sa-ko: "aukaut — nekas aukaut, bet žiūrėkim ką to auka pas-tarė? Kad amerikoni lietuvius iš darbo (Vaj! vaj!) jau išva-ri. Chicagoje daug išvarė, kat-rie tie pasišako, kad aukavo Tau-

tos Namams Vilniuje". Daugiau dar prisakojo, bet gaila vietos laikraštyje. Paklausta "pasaka-tojaus", iš kur įsiai tokių gudrij-zinių pasėmęs. Ugi, girdi, iš angliško laikraščio "Chicago Tri-bune"; ten, tikrai savo akimis matęs. Ką gi daryti su tokiu žmogum? Visi, gardžiai nusio-ke, sugrįžo prie savo reikalų. Laimė, kad nedaug tokių "Tri-bunos skaitytojų" pas mus esa-ma. Dauguma vyrų yra susipra-tę ir geri tėvynainiai.

Jonas Grite.

IS CAMBRIDGE, MASS.

Šv. Juozapo dr.-stės auka Tau-tos Namams. Spalio 7-tą d. draugystė Šv. Juozapo savo ber-taininiame susirinkime pakėlė klausimą kaslink aukavimo U. M. Dr.-jos Namams. Pirmiausiai dr.-jos pirmininkas p. J. Adomavičius, pastatęs į sa-vo vietą vice-pirmininką, trum-pais žodžiais paaiškino tikslą, kuriuom atsilankė gerb. Svečiai į Ameriką, ir reikalingumą pri-sidėti prie to prakilnaus darbo ir pasirodyti tikrais tėvynainiais. Toliaus pirmininkas patarė dr.-jai įstoti į L. M. Dr.-jos labdarį narių skaitlį, ir gauti amžiną garbės vardą. Tą pirmininko įnešimą visi nariai patvirtino ir vienbalsiai nutarė paaukauti \$100.00 Tautos Namams.

Turiu pridurti, kad toji drau-gija yra jaunesnė už kitas Cam-bridge'aus dr.-jas. Ketvirtį me-tai kaip susitvėrė, o narių turį 360 ir kapitalo — \$25000. Tei-singai šelpia savo ligonius, iš-moka pasmerkties našlėms, pasi-mirus jųjų vyrams, apžiūri naš-laičius, kad būtų geram padėji-me — žodžiu sakant, rupinasi, kaip galint, geriau atlikti savo užduotį. Taipgi nepamiršta ir streikierių; nėra visoje apliein-keje to streiko, kuriam jįj nebu-tų aukavus.

Taipogi ir tautiškoje dirvoje yra atsizymėjusi savo duosnumu Jurgutis.

IS PAINESDALE, MICH.

Streikas. Auka Tautos Na-mams. Streikas pas mus kaip-ėjo, taip ir eina savo keliu. Nors pustrėčio mėnesio praėjo, kalb streikuojame, tačiau aciū We-tern Federation of Miners uni-jai, į kurią streikuojantieji yra susirišę, o taipogi ir pagelbai iš šalies, streikas eina gan pasek-mingai. Taigi, nors ir neperge-riausiame padėjime esame, ta-čiaus, suprasdami Tautos Na-mų svarbą mums, lietuviams, ir mes pasistengėme įsidėti savo dalelę prie tų aukų, kurias dabar renka atvažiavusieji iš Lietuvos Svečiai, Dr. J. Basanavičius ir p. M. Yčas. Lietuvos Sūnų draugystės susirinkime nutarė iš dr.-stės izdo paaukauti Tau-tos Namams \$10.50, kuriuos ir pasiuntėme "Lietuvos" redakci-jai. (Pinigų gavome, ir jie bus persiųsti gerb. Svečiams. Red.). Pasibaigus streikui, stengsimės ir toliaus, kiek galėdami, aukau-ti.

Streikierius.

IS HUMBOLDT COUNTY, CALIFORNIA.

Vietos lietuviai. Šitoje apie-linkėje yra visai mažas burelis lietuvių, ir tie patis netur nei jokios pašelpinės draugystės, nei neturi nei kur susirinkti ir pasi-kaibėti apie savo reikalus. Vietos lietuvių daugiausiai yra nevedę. Kaipio tokie, jie dū-nuol mainosi, kaip upėj vanden-duo. Pereitais metais buvo dau-giau, o šį metą visai nedaug: apie 25 ypatos visoje aplieinkėje. Tačiau nors ir mažas burelis, bet kai-kurie vyrukai yra apsi-švietę ir supranta savo tautos reikalus bei jiems prijaucia. Renkant aukas Tautos Namui, kai-kurie ir ge-roiškai paaukavo. Tokie vyrukai yra verti pagarbos ir pagyrimo. Kaip būtų dailu, kad ir visi pagal savo išgalėjimo prisidėtų nori-mąž dalelę prie bendro darbo.

P. V. Žalpis.

IS NANTICOKE, PA.

Didelė nelaimė ant geležinke-lio. Spalio 3 d. traukinis, kaip paprastai, pusiau sėsta val. iš-kyto vežė į darbą darbinin-kus, tarp kurių būta ir daug lie-tuvių. Bevažiuodamas, trauki-nis išsoko iš vėžių, ir tris ka-rai, pilni žmonių, apvirto. Su-žeista 31 žmogus.

A. S.

Bijosi, kad neliktų neaukavęs.
Stai gana akyvas laisvėlis, kurį gavome sykiu su \$2.00 aukų Tautos Namams. Jis aiškūs, ir nereikalauja jokių patėmimų:

Racine, Wis.

Gerbiama Redakcija:
Meldžiu persiųsti ir mano 2 dol. aukų Tautos Namui. Kiek galu, tiek ir aukauju. — dabar dangiu negaliu aukauti, o visgi būgu ir ant širdies nesmagu būtų, nepildžius nors savo menku centeliu prie taip brangaus, daro gerovę mūsų visų lietuvių. Linku viso gero tiems visiems, kurie dabar išsiūso dirba mūsų tėvynei laimė, — ypač gi mūsų gerb. veikėjams Dr. J. Basanavičiui ir M. Yčiui. Smagu yra patėmty, kad visuomenė savo balsu ir aukomis numalšino tuos niekadarus, kurie buvo pradėję šitą šventą darbą ardyti. Darbininkai yra ir bus dėkingi tiems, kurie dėl kultūros, mokslo ir mūsų tautos labo nenulistančiai darbuojasi. Su pagarba B. Vaikus.

KAIP RAŠYTI KORESPONDENCIJAS?

Gan dažnai koks nors jaunuolis, norėdamas aprašyti gyvenimą savo kolonijoje, arba kokią atsitikimą joje, imasi už plunksnos ir rašo į laikraštį "korespondenciją". Korespondencija yra tam tikras, savo ryšies, rašinis, turintis savą tam tikrą formą, turinį — žodžiu, savas taisykles. Dažnai atsitinka, kad rašytojas tų taisyklių nežino, ir todėl parašytos korespondencijos neretai atsiduria ne ten, kur joms vieta — ne laikraštyje, bet gurbė. Jeigu korespondencija ir telpa laikraštin, tai tikrai smagiai redakcijai pasidarbavus, prasijojus ir atskirus, kaip sakoma, "peklus nuo grūdų".

Neseniai teko matyti vienam Amerikos lietuvių laikraštyje aimanavimą, kad, girdi, per daug redakcijos perdirbinėjancios korespondencijas. Buvo pasiūstas viena ir ta pati korespondencija į keletą laikraščių. Atėjus sekančios savaitės numeriams, žiūri ir kas gi: iš vieno rašinio parašyta keletas viena ir kitą visai nepanašius korespondencij. Tame kaitos ne redakcijos, bet greičiausiai patsai korespondentas. Jeigu korespondencija būtų buvusi gerai, pagal taisykles, parašyta, redakcija būtų arba talpinusi ją taip, kaip parašyta, arba būtų visai atsisakiusi taisyti; atsitiktinai, panašūs ir augščiau aprašytą, nebūtų turėjęs sau vietos. Toliaus, ačiū tam, kad rašytojas yra neapsipajinęs su panašiu rašinių reikalavimais, pati korespondencija nustoja daug savo vertybės ir nėra skaitytui taip įdomi. Teisingai gi parašyta korespondencija yra vienu smagiųjų ir įdomiausių skaitymų laikraštyje.

Norint žinoti, kaip parašyti korespondenciją, pirmiausia reikia linga apibrėžti jos rubežias; pasakyti, kas tai yra korespondencija? Korespondencija pirmųjų pirmiausiai yra trumpas rašinis, duodantis supratimą apie vietos žmonių gyvenimą, ar ištisus aprašymu, ar atskiru faktų, suvestu ryšiu su tuom gyvenimu.

Iš šio apibrėžimo matyt korespondencijos tikslas: be ilgu aprašinėjimų, be išvedžiojimų trumpai ir aiškiai duoti supratimą apie tai, kaip gyvena vietos žmonės. Iš to taipogi aiškiai matyt korespondencijos skirtumas nuo žinios. Žinia yra aprašymas, būv kokių atsitikimų, nesurišot su vietos gyvenimu; atsitikimų, kuriais nėra to gyvenimo pagaminimas.

Visa tai yra galima atlikti, kaip jau minėta, ne tikta vietinio gyvenimo aprašymu, bet ir kokių nors tinkamų atskirų faktų. Aprašymas tikrai turi būti trumpas, arba atsitiktinai paimta tokiai, kuris turi ryšį su vietinio gyvenimu, yra šiojo pagaminimas.

Labai dažnai rašomose korespondencijose yra daroma viena neatleistina klaida. Aprašius koki nors atsitikimą, autoriaus nuomone negeistina, prasideda ne tikta išvedžiojimai, bet ir pamokinimai. Tokie pamokinimai turi būti griežtai vengiami, nes jiems korespondencijoje ne vieta.

Kitas dalykas: reikalinga, kad korespondencija būtų parašyta kuogryviau, kuovaidingiau. Korespondencija turi būti lengva ir pritaikanti skaitymui. Pas mus labai dažnai korespondencijos tūlų žmonių yra laikomos už ne-

idomų dalyką ir visai nežinomas. Tai yra klaida, bet ne iš skaitytųjų pusės. Šių žodžių rašytojui nekarta teko paimti i rankas svetimačių laikraščius, ir įsiai priverstas pripažinti, kad tenai korespondencijų skyrius yra vienu akyviausių ir įdomiausių skyrių. Tenai imama koksai nors, kad ir menkas atsitikimas. Įsiai suvedama ryšin su abelnu vietos gyvenimu; nurodoma, kaip tai yra to gyvenimo vaisius. Viskas parašyta lengvoje formoje, beveik nuolat su juokingu atspalviu. Skaitytojas lieka tokiu rašinėliu labai patenkintas.

Ne vienas gali užmesti, kad mūsų tautą savo gyvenimo sanlygomis daug kame skiriasi nuo kitų tautų, ir todėl mes negalime kitoms tautos sekti. Taip, mūsų gyvenimas skiriasi nuo jų, bet tai su korespondencijomis

nieko, arba labai mažai, bendro turi.

Užbaigiant šį rašinėlį, dar kartą priminsime korespondentams pamatines taisykles jų darbo: rašykite korespondencijas trumpai, aiškiai, užimančiai, be ilgu išvedžiojimų, be nors ir trumpiausių pamokinimų (jau, jeigu labai norisi pamokinti, tai bent rašyti taip, kad skaitytojas nesusprastų, kad jam čia pamokslą droži), suriškite atsitikimą su vietos gyvenimu, atskiru faktų nušviekite visą tą gyvenimą (bet, atkartoj, be ilgu išvedžiojimų) — rašykite korespondencijas, prisilaikydami virš minėtų taisyklių, ir neabejotina, kad atsieksite savo tikslo: rašinėliai, tilpę laikraštin, virst įdomia medžiaga, už kurios stversis kiekvienas skaitytojas, nežinur ar ji yra silpnai skaitantis bemokslis, ar prisilavinęs ir apsisivietęs inteligentas. J. A.

Pašnekėlių Kampelis.

338. Ką bendro turi tarp savęs dvyniai? Dvyniai yra vienas stebėtiniausių apreiškimų gamtoje, pritraukiančių prie savęs daugelio mokslininkų atydą. Ir paprasti žmonės dažnai būna nustebinti tuom panašumu, kurįsai yra tarp dvynių. Žinoma labai daug tokių atsitikimų, kuomet dvynių staciai negalima atskirti vieno nuo kito, — taip jie panašūs. Kaip parodo tyrinėjinai, tasai panašumas yra tarp dvynių daug dažnesnis negu nepanašumas. Retai atsitai, kad dvyniai būtų skirtingi savo išvaizdoje vienas nuo kito. Bet ar daugelis tarp uždave sau klausimą, ką bendro turi dvyniai tarp savęs ir dvysios, sielos atžvilgiu? Tuom tarpu šioje srityje, mes galim rasti daug stebėtinų apreiškimų, kurių daugel iki šiolie nėra dar nei išaiškinti. Pasirodo, savo būduose, papročiuose, mintyse, pajautimuose ir t.t. dvyniai būna panašūs vieni ir kitą dažnai dar daugiau, negu savo išvaizda. Pavzdžių tam prirodyti galima rasti tiek ir tiek. Du dvyniai, vyrai, iki 23 metų nežinojo, kas tai yra tarp skaudėjimas, niekuomet jiedu dar jo neturėjo. Kartą staiga pradėjo vienam dantį skaudėti. Ir ką gi? Drauge pradėjo skaudėti dantį ir kitam. Kas stebėtiniausia, tai ta aplinkybė, kad prasidėjo skaudėjimas ne tikta pas abu dantį kartu ir tame pačiame laike, bet abiem skaudėjo vieną ir tą patį dantį. Jiedu gyveno drauge viename bute. Kuomet numirė vienas iš jų, neužilgo pasekė paskui jį ir antrasai, pasirges ta pačia liga, nors šioji visai nebuvo užsikrečiama. Tas pats atsitinka su dvyniais, kurie gyvena toli vienas nuo kito. Taip, kartą Prancūzijos sostinėje Paryžiuje tu las gydytojas turėjo ligonį, apsirgusį reumatinška oftalmija. Kartą ligonis pranešė, kad greičiausiai jo brolis irgi turi tuom pačią tarpu ir tą pačią ligą. Gydytojas tiktai nusijuokė tokiu manymui. Tačiau koksai buvo jo nusistebėjimas, kuomet ligonis parodė jam laišką, kame antrasai brolis rašė, kad gyvena Vienoje (Viedniuje), Austrų-Ungarijoje, ir sergas ta pačia liga.

Tas pats yra ir su dvynių mintimis. „Dažnai atsitai, kad dvyniai galvoja apie vieną ir tą patį. Retkarčiais atsitai, kad jie tarp šiaip žmonių, bet labai retai. Tuomet, pradėjus vienam sakyti ką nors, kitas dabiagia minties išreiškima. Pas dvynius tasai dalykas atsitai labai dažnai. Dar daugiau: pas dvynius atsitai, kad koksai nors daktas, arba apsiereikimas padaro vieną ir tą patį įspūdį ir abu. Stai neseniai Londono laikraštyje buvo aprašyta pora dvynių vardu Evans, kurie darė vienokias pastabas ir vienokiais žodžiais apie vieną ir tą patį apsiereikimą, vienoje ir toje pačioje valandėlėje pradėdavo tą patį šnekėti, arba uždainuodavo tą patį dainelę. Žinoma anglų mokslininkas sir Francis Galton praneša, kad jis kartą sutikęs keliaujančį po Škotiją žmogų, kuris, norėdamas parodyti savo brolį-dvynį, nupirko visą prietaisą šampanui gerti. Koksai buvo gerasirdžio nusistebėjimas, kuomet, pargrįžęs namon, gavo iš savo brolio tokią pat dovaną. Išsiaiškino, kad abu pirkto tą pačią dovaną, nors įvairiose vietose, bet tuom pačiu laiku. Ir tokių, arba panašių faktų statistika yra pažymėjusi gan daug.

Pastebėtina dar vienas įdomus faktas. Nėra dvynių, kurie būtų tiktai daug-maž vieni ir kitą panašūs. Jie yra arba visai panašūs, arba griežtai skiriasi tarp savęs. Ir tas skirtumas išsireiškia vėl gi ne tikta išaukinėje išvaizdoje, bet taipogi ir viduje dvynių esybėje. Tuomet dvyniai neturi jokio bendro nei kunisko, nei dvysios ryšio tarp savęs. Dažniausiai tai atsitinka, kuomet vienas dvynių yra vyras, tuom tarpu kaip kitose pusėje toli moteriškė. Kuomet jeigu vienas yra karšto ir greitai būdo, kitas visuomet yra šaltas ir lėtas; jeigu vienas yra greitis piktantis, bet ir greitai atsileidžiantis, tai kitą visuomet sunku supykdyti, bet, supykdytas, netaip greitai užsitarinausi jo atleidimą.

Iš visako matyt, kad tarp dvynių yra labai daug bendro. Išaiškinti to bendrumo priežastis mokslininkams iki šiol dar nepasisekė. Norima viskas paaiškinti viršausmisku minčių perdavimu, bet kol kas maža ką tie spėjimai tikrina. Turime kol kas vienus faktus, kurių išaiškinimas prigluli atečiai.

Užbaigiant, pastebėtina dar vienas įdomus faktas: nežinurint dvynių skirtingumą, arba panašumą, rašto budas pas juos visuomet griežtai skiriasi, tai yra niekuomet dvynių raštas nepanašus.

329. Kokios tautos yra pagaminusios kokių augmenų (vegetaciją) valgius? Vegetacijai, arba iš augmenų, valgiai išsivystę žemes karštų ir todėl gali būti paskirstyti pagal tautystę. Daugelis tautų yra pagaminę tą, arba kitą valsių rūši. Išsias perskaitilviamas valgių, ir sanryšje su jais, tautų užimtu perdaug vietos. Patentinsime paminėjimu bent tu valsių, kurie yra daugiausiai išplatinti ir gerai todėl visiems žinomi.

Žinomiausių valsių skaitilnu, be abejonės, pastatysime mūsų seną pažįstamą obuolį. Kas mus jo nepažįstų? Pirmutine jo gimtine yra tolimi rytai, Azija, iš kur jį senovės romėnai parvežė į Europą, ir čia jau įsiai išsiplatino. Lemonas, arba citrina yra taipogi romėnų partrauktas iš Azijos. Lemoną vartojamos romėnė, idant prasišalinti kandes nuo drabužių. Idomu tai, kad senovės romėnai dabar plačiai vartojamą lemoną skaitė nuodu ir valgi jo niekur nemaisė. Melonas (arba arbutas), grūšis ir vyšnios taipgi paeina iš Azijos. Kuomet atvežtas buvo arbutas į Europą — nežinia. Su grūšiomis europiečiai susipažino ačiū romėnams. Vyšnios ankščiau-

mas padaryti savo broliai-dvyniai netikėtą malonumą, nupirko visą prietaisą šampanui gerti. Koksai buvo gerasirdžio nusistebėjimas, kuomet, pargrįžęs namon, gavo iš savo brolio tokią pat dovaną. Išsiaiškino, kad abu pirkto tą pačią dovaną, nors įvairiose vietose, bet tuom pačiu laiku. Ir tokių, arba panašių faktų statistika yra pažymėjusi gan daug.

Pastebėtina dar vienas įdomus faktas. Nėra dvynių, kurie būtų tiktai daug-maž vieni ir kitą panašūs. Jie yra arba visai panašūs, arba griežtai skiriasi tarp savęs. Ir tas skirtumas išsireiškia vėl gi ne tikta išaukinėje išvaizdoje, bet taipogi ir viduje dvynių esybėje. Tuomet dvyniai neturi jokio bendro nei kunisko, nei dvysios ryšio tarp savęs. Dažniausiai tai atsitinka, kuomet vienas dvynių yra vyras, tuom tarpu kaip kitose pusėje toli moteriškė. Kuomet jeigu vienas yra karšto ir greitai būdo, kitas visuomet yra šaltas ir lėtas; jeigu vienas yra greitis piktantis, bet ir greitai atsileidžiantis, tai kitą visuomet sunku supykdyti, bet, supykdytas, netaip greitai užsitarinausi jo atleidimą.

Iš visako matyt, kad tarp dvynių yra labai daug bendro. Išaiškinti to bendrumo priežastis mokslininkams iki šiol dar nepasisekė. Norima viskas paaiškinti viršausmisku minčių perdavimu, bet kol kas maža ką tie spėjimai tikrina. Turime kol kas vienus faktus, kurių išaiškinimas prigluli atečiai.

Užbaigiant, pastebėtina dar vienas įdomus faktas: nežinurint dvynių skirtingumą, arba panašumą, rašto budas pas juos visuomet griežtai skiriasi, tai yra niekuomet dvynių raštas nepanašus.

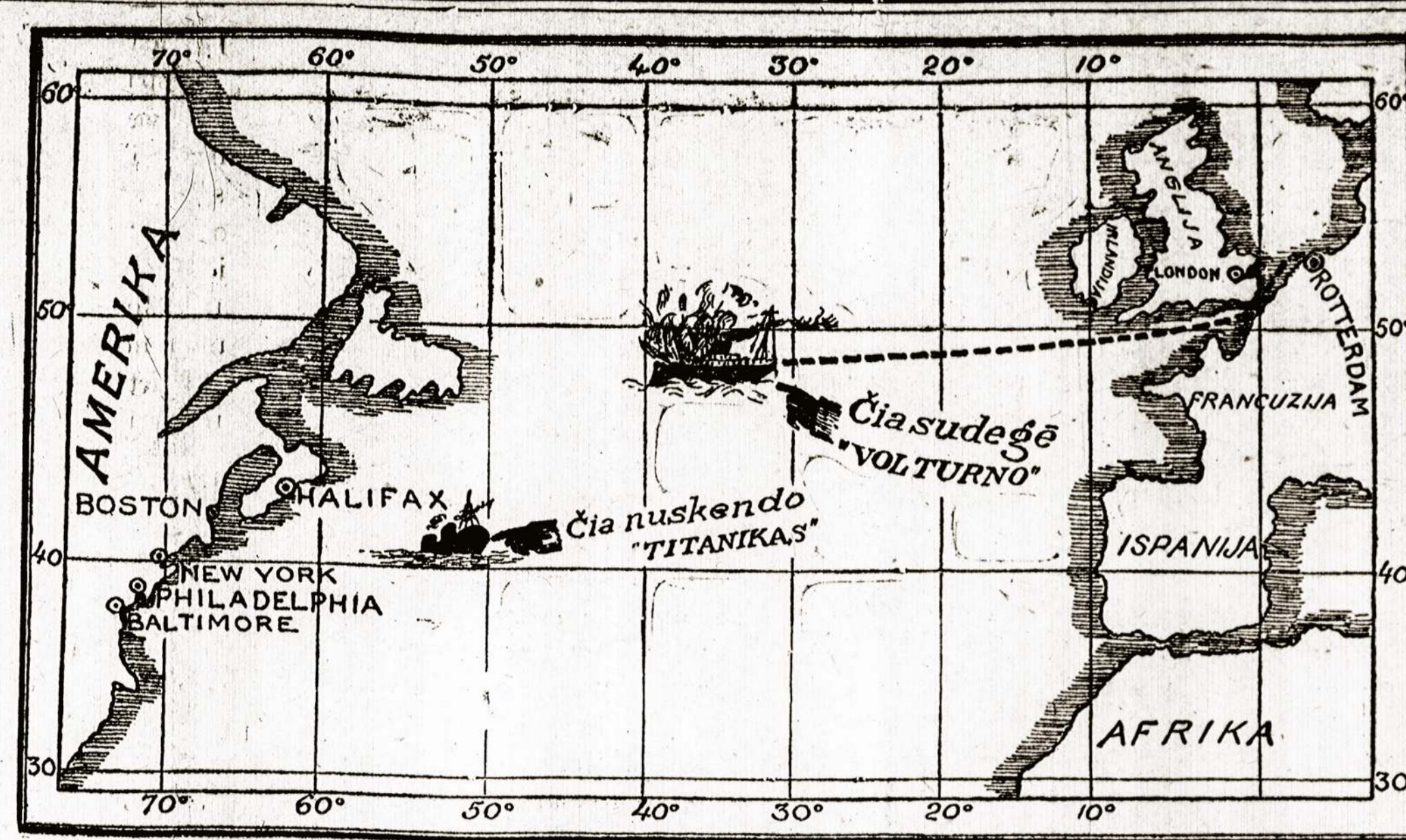
330. Kuomet padaryta pirmas degtukas? Iki 1805 metų žmonės degtukų vartodavo ploną šipulį su užaštrintu galu, kurį, prieš uždegant, pamirkydavo į sierą. Paskui toki "degtuką" uždegdavo kibirkšte, kurią gaudavo, skeldami į trina. Tada plieno gabalėlį. Minutose 1805 m. tapo išrasta taip vadinama "umios šviesos dėžutė", kurioje buvo įtaisyta tam tikra sieros rūkštis. Degtuko galas buvo apipintas tokia medžiaga, kuri, palytėjus bonkoje esančią rūkštį, tuojaus užsidegdavo. Šitie degtukai jau buvo panašūs bent šiek-tiek į tuos, kuriuos mes šiandien vartojame. Neparankumas buvo tame, kad be skystimo negalima buvo tų degtukų uždegti. Neužilgo išrasta tikrieji degtukai, arba brižuikai, tai yra degtukai, kurie užsidega jų pabrėžimu, arba pabrėžimu ir tam tikrą daiktą. Trumpame laike šitie degtukai buvo padalinai ir perdirbti į tokius, kokių mes dabar vartojame.

331. Kokias algas gauna įvairių šalių valdytojai? Didžiausią algą gauna mažos Persijos šachas, nes \$30,000,000. Daug didesnės Rusijos caras ir pietrytinės Azijos šalies Siamio valdytojas gauna po \$10,000,000. Ispanijos karalius gauna \$3,000,000. Didžiosios Britanijos ir Italijos karaliai gauna po truputį mažiau, bentut: po \$3,000,000. Japonijos mikado turi metinės \$2,300,000. Vokietijos kaizeris gauna \$1,000,000. Prancūzai moką savo prezidentui kasmet po \$200,000. Toliaus seka Suvienytos Valstijos, kurių Prezidentas gauna, sulyginant su visomis kitomis šalimis, labai mažą algą: vos \$75,000.

NAUJI KLAUSIMAI.
332. Kaip kometas lieka saulės sistemos nariu?
333. Kokios žuvys turi savo locnas liampas?
334. Kur yra didelis tiltas, padarytas iš vieno medžio gabalo?
335. Koksai laikraštis ilgusiai gyvavo? (Atsakymai bus kitam numerį.)

ATSISIAUKIMAS IR VISUOMENĖ.

Lietuvių Moksleivių Amerikoje Susivienijimas iki šiol išleidinėjo savo organą "Jaunimo Sapnus", prie kito laikraščio, nes pinigų stokos dėlei, kaip ir ne-

PRIE VOLTURNO SUDEGIMO.

žemlapis, parodantis vietas, kur Volturno sudegė ir Titanikas paskendė.

siai užtikamos Azijoje, 17-tame šimtmetyje. Reikia manyti, kad vėsnios į Europą tapo atvežtos dar sulyginant neseniai Persikas, (arba peach'e) yra išauklėta, kaip ir pats vardas rodo. Persijoje. Imbiras pradėta auginti Rytu ir Vakarų Indijose. Anglija yra padovanojusi mums kriekius ir agrastas. Sebelbonai skaito savo gimtinę Egiptą. Čia pat Egipte ilgą laiką gyveno gerbiamašai cibulis. Dabar žodis "gerbiamašai" jam nelabai jau ir tinka, bet 2000 metų prieš Kristaus gimimą, cibulis tenai buvo ne tikta gerbiamas, bet beveik ir garbinamas. Cibulio lopys yra Indijoje. Agurkas yra atkeliavęs pas mus iš šalies šilutį pietų. Užbaigdami šitą tolią gražu nepilną eilę, paminėsime dar tomatas, arba pomidorus. Šitą valsių rado portugalai Pietų Amerikoje ir paskleidė po balčią sviatą.

Todėl mes stengiamės savo organą įdėti geriausias spēkas, padaryti jį prieinamum ne vien apsiavietinijai, bet ir, plačiai liaudžiai, kuri neturėjo arba neturi progos lankyti mokyklų. Užtat pastarajai visuomenės daliai mes stengiamės ateiti pagalbon, ant kiek mūsų išgalės pavelsys. Tokiu būdu šiuoni kreipiamės į plačiąją visuomenę, meldami paramos, užsisakant "Jaunimo Sapnus", ir tikimės sulaukti prielankų atsaką.

"J. S." prumermeta metams (vienas) doliaris. Šiuo dalyku reikia kreiptis administracijon 811 W. 19th st., Chicago, Ill. "Jaunimo Sapnų" Administracija ir Redakcija.

VELIAUSIOS ŽINIOS.

Baisi nelaimė mainose.

Cardif, Valija. Baisi eksplozija "anglinių dulkių" pasidare Universitainioje netoli Senghenyld, Anglijoje. 935 mainieriai tuom laiku buvo mainose; 512 išgelbėta, o 423 žuvo. Platesnės žinios bus kitam numerį.

Nuo ko užsidegė Volturno?

Vienas iš išgelbėtų pasažierių pasakoją, kad gaisras ant Volturno laivo prasidėjo nuo užgesinto cigareto, kurį metęs vienas ateivis iš Rusijos. Ant Volturno, sakoma, buvo dikčiai pasaziurę iš Rusijos.

Volturno kapitonas, Inch, sakoma, gali apjakti jam karščio ir liepsnų, kurias jam prisiėjo išlaikyti ant degančio Volturno. Pas paskutinis apleidė savo laivą, kadą karštis buvo jau taip didelis, kad padai jo batų pusiau pradegė.

Apie šį ir apie tą.

Iš viso ko išrodo, kad neužilgo turėsime didelį užderėjimą ant Kutrų ir Konkolauskų. "Laisvė" ir "Kova" uoliai sėklą sėja taip, kaip sėjo laike "Saulės" delegatų atsilankymo.

Darbuoktės, vyručiai, prieš Mokslo Draugijos pasiuntinius: juo daugias juos purvinsite, juo daugias bus vaisiaus: daugias turėsime donosčių ir "affidavimų" dirbėjų.

Tautos Namai mums reikalingi, bet juos pastatė Lietuvoje, bene tik neturėsime statyti čia Amerikoje "kreizy-haus" — iš didelės laisvės ir didelio kovojimo daug varijotų priviso. Statistiskos ži-

nios apie juos galima rasti "Laisvės" ir "Kovos" redakcijose.

Collinsville, Ill., girdėtis, yra lietuvių klebonu Jo Mylista kun. Kerszewicz, kuris, sakoma, neparengė Svečiams iš Lietuvos prakalbų. Kerševič atkeršino, — kaip ir pravardė parodo, — tik nežinia, kam ir už ką.

Well, vyrai, — pasieling pirštą ir atsivertę savo draugystės konsistuciją, pasižiūrėkite, kas ten "stovį parašyta" apie jūsų draugystės mierius! O jeigu jūsų draugystė pasirodytų "čypskaitais" ir Tautos Namui nenorėtų aukauti, tai tą lapą, kur kalbama konsistucijoj apie mokslo ir apsvietos platinimą, išplėskit ir pasidėkit silks sūvyniojimui, nes jis jūsų konsistucijai daugias netiktų. Yes, sir!

Chicago moteris puikiai atsizmėjo su auka Tautos Namams. — Nedyvali Girdi jos gavo lygias su vyrais teises, tai ir aukauti su vyrais lygiai turi. O kasžin, kiek turėtų aukauti tos "misiukės", kurios visados ant vyro viršų turi?

Proteste prieš "Laisvės" ir "Kovos" redakcijas už nesvarų užsipludinėjimą prieš Svečius iš Lietuvos buvo pažymėta, kad laikraštis "Pirmyn" užsilaikė sulyg Svečių vyriškai. Dabar "Pirmyn" prieš tai — protestuoja.

Jurgis Smailis.

NAUJI RAŠTAI.

Tukstantis ir Viena Naktis. Arabų pasakos. Vertė T. Z. Neapmokamas priedas prie "Rygos Naujienų". Išėjo jau 5-tas sansiuvinis.

Ižadų Katekizmas. Angliškai parašė Petro Cotel, Dr. J. Lietuvių kalbon vertė kun. A. S. "Draugo" spauda. Chicago. 1913 m. Puslapių 79. Kaina 25 c.

Nastutė, 2 veiksmų, 3 paveikslų drama. Pagal ukrainiečių J. Kotlerevskio operos "Natalka Poltavka" lietuviškai parašė M. Grigonis. Spauda ir lėšos "Lietuvos". Chicago. 1913 m. Puslapių 30. Kaina 10 centų.

Jonukas ir Marytė, 4 veiksmų pasaka. Pagal rusišką, lietuviškai parašė M. Grigonis. Spauda ir lėšos "Lietuvos". Chicago. 1913 metai. Puslapių 16. Kaina 10 centų.

Svetimas Dievas, drama 3 veiksmuose. Parašė Br. Vargšas. Spauda ir lėšos M. G. Valasko. Chicago. 1913 m. Puslapių 27. Kaina 15 centų.

Simukas ir Magdutė. Tikras atsitikimas. Spauda ir lėšos "Lietuvos". Chicago. 1913 m. Pusl. 28.

Namai-Pragarai, komedijėlė. Parašė Harry L. Newton. Vertė Jonas Ilgaudas. Spauda ir lėšos J. Ilgaudo. Chicago. Puslapių 23. Kaina 10 centų.

Iš širdies. Parašė James Allen. Vertė St. Biezis. Spauda ir lėšos Jono Ilgaudo. Chicago. Puslapių 53. Kaina 15 centų.

Prūsų Lietuvių Raštija. Trumpa Prūsų lietuvių knygų ir kalendarų apžvalga. Parašė A. B.

Klaipėdiškis. Laida "Birutės". Tilžė. 1913 m. Puslapių 88. Kaina nepažymėta.

Šviesus Krislai, eilių rinkinys. Parašė M. Vaitkus. Laida J. Rinkėvičiaus. Vilnius. 1913 m. Puslapių 111. Kaina nepažymėta.

Vienuolio Disputa su Rabinu, vieno veiksmo juokai. Sulietuvino Vaidevutis. Spauda ir lėšos "Kataliko". Chicago. 1913. Puslapių 18. Kaina 15 centų.

Gadynės Žaidžos, drama 4 veiksmuose. Parašė Br. Vargšas. Spauda ir lėšos M. G. Valasko. Chicago. 1913 m. Puslapių 46. Kaina 25 centai.

Geras ir blogas auklėjimas pavzdžiuose. Parašė Moščenska. Vertė Bedruskis. Spauda ir lėšos "Kataliko". Chicago. 1913 m. Puslapių 84. Kaina 25 centai.

Darbas. Antroji dalis "Keturių Evangelijų". Romanas trijose knygose. Pirmą knygą. Parašė Emile Zola. Vertė A. J. Uoga. Spauda ir lėšos J. Ilgaudo. Chicago. Puslapių 291. Kaina nepažymėta.

AUKOS TAUTOS NAMAMS VILNIUJE.

Per "Lietuvos" redakciją aukavo: PORTLAND, OREG. Ant Lietuvių Tautos Namų Vilniuje, paaaukavo po vieną sieksnį žemės sies:

Vietinė "Lietuvių Liuosybės" P. Drestė aukavo \$10.50.
G. A. Mačkinsas \$10.50.
T. Morrison \$10.50.
Petras Ramonas \$10.50.
D. J. ir Elzbieta Z. Pušai \$10.50.
Po \$5.00 aukavo: Jurgis Sebeckis, ir K. Stonis.

Po \$2.50 aukavo: M. Jonukaitis, O. Jonukaitienė ir Petras Nevadskauskas. Po \$2.00 aukavo: B. Banietis ir A. Vaitkevičutė.

Po \$1.00 aukavo: B. Petrasas, N. Jonukaitis, A. Jukubka, M. Jukubienė, V. Macinskas, V. Peleckis, I. Glomaris, J. Basavičia, A. Pranelis, A. Sidarokis, R. Sidarokis, P. Pauris, S. Martinaitis, A. Valaitis, G. Flyntikas, A. Rublevskas, P. Alkskūnas.

Po 50c. aukavo: F. Vigot, K. Sukstas, F. Pranaitis, J. Pranaitis, O. Jonukaitienė, F. Šinur.

Po 25c. aukavo: K. Plynkliutis ir K. Kirkutis.

Vies. 18 Portlando, Ore. — \$4.50. (Laisvą per D. J. Pušį).

OREGON CITY, OREG.

A. Vitulas \$2.00; K. Vitulas \$1.50.

Po \$1.00 aukavo: J. Maželskas, O. Stakutis, A. Skirius, J. Skirius, J. Matuleuskas.

Po 50c. aukavo: A. Surkus, I. Laurusonis, J. Zagronis (lenkas), P. Ratnik.

Po 25c. aukavo: V. Kuzmnskas, F. Kuzmnskas ir O. Laurusoniens, A. Pleziss 20c.

Viso iš Oregon City, Ore. \$11.45. (Pristijusta per D. J. Pušį).

RACINE, WIS.

Nuo Bernardo Valckaus \$2.00.

PAINDALE, MICH.

Lietuvos Sūnų dr-ats už vieną sieksnį \$10.50.

PITTSBURG, PA.

I Mokslo Draugijos Narių-Labdarų skaitilų įstojo:

Pittsburgh'o šv. Kazimiero bažnygos klebonas, kun. Jonas Sutkaitis \$104.00.

D-rė Joanna Baltrušaitienė, Susivienijimo Lietuvių Amerikoje Centro Daktaras, \$104.00.

Kazim. Vasilauskas, valžb. \$104.00.

Lietuvių Didž. Kunig. Gedimino Draugija aukojė \$52.00.

Siekianiai žemės:

Keturis sieksnius pirkto Paulius Oblectas, bankininkas \$42.00.

Du sieksnių — Lietuvių Pilielčių Juozas \$21.00.

Juozas Baltrušaitis, "Dilgėlių" rektorius \$10.50

Jonas Petratis, fotogr. \$10.50

Pranas Stravinskas \$10.50

Stan. Labanaukas \$10.50

Agota Sutkaitienė \$10.50

J. Verbeckas \$10.50

Pr. Vinclovas \$10.50

Antanas Slavinskas \$10.50

